

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	20815 Міжнародний бізнес
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20815
Назва ОП	Міжнародний бізнес
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Посохов Ігор Михайлович, Ладиченко Катерина Іллівна, Прохорова Наталія Валентинівна, Шуляр Роман Віталійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	27.09.2021 р. – 29.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/master-degree/>
Програма візиту експертної групи <http://www.univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/master-degree/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма "Міжнародний бізнес" другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" (далі - ОПП) у Інституті міжнародних відносин (далі - ІМВ) Київського національного університету імені Тараса Шевченка (далі ЗВО) розроблена та функціонує відповідно до стратегії розвитку ЗВО, її реалізація відбувається з урахуванням думок стейкхолдерів, сучасних особливостей розвитку галузі міжнародних економічних відносин, при її розробці та вдосконаленні враховано Стандарт вищої освіти зі спеціальності 292 "Міжнародні економічні відносини" для другого (магістерського) рівня вищої освіти (далі - СВО) та аналогічні освітні програми в Україні та за кордоном. ОПП за обсягом, змістом та структурою дозволяє досягнути ПРН, визначені СВО, існує система вибору освітніх компонентів (далі - ОК) здобувачами освіти, ОПП передбачає практичну підготовку з мовних та фахових компетентностей, передбачає отримання здобувачами освіти соціальних навичок. Експертна група вважає, що в цілому викладачі ОП «Міжнародний бізнес» мають високий та достатній рівень відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації викладачів освітньої програми, велику кількість монографій та підручників за фахом. Професорсько-викладацький склад ОП «Міжнародний бізнес» має відповідну освіту та сертифікати B2, які підтверджують знання англійської мови. Науково-педагогічні працівники на першому занятті інформують студентів про контрольні заходи в межах навчальних дисциплін та освітньої програми. Здобувачі вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес» загалом мають чітке уявлення про кількість балів, передбачених за виконання відповідних завдань, а запропоновані форми контрольних заходів є релевантними до завдань навчальних дисциплін. Форми атестації студентів освітньої програми відповідають Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти України зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Матеріально-технічна база ОПП є достатньою для забезпечення освітнього процесу, постійно оновлюється, зокрема шляхом поповнення мультимедійного та комп'ютерного обладнання. Система забезпечення якості передбачає участь всіх стейкхолдерів у процесах оновлення та перегляду ОПП. Участь здобувачів освіти та роботодавців відбувається через опитування та шляхом неформальної комунікації, що унеможливує їх безпосередню участь у розробці програм.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Експертна група (далі - ЕГ) засвідчує виражену особливість ОПП щодо іноземної мовної підготовки, залученість здобувачів освіти до покращення ОПП через масштабні опитування та анкетування, налагоджена робота зі стейкхолдерами та роботодавцями шляхом їх участі у освітньому процесі та рецензування ОПП. Наявна продумана структура та зміст ОПП, її відповідність нормативній базі, зокрема СВО за змістом освітніх компонентів, наявність системи вибірковості дисциплін, розгалужена мережа баз практик, яка відповідає профілю ОПП та спеціальності, наявність великої кількості механізмів забезпечення соціальних навичок для здобувачів освіти. У КНУ ім. Т. Шевченка розроблена ґрунтовна нормативна база щодо забезпечення та популяризації академічної доброчесності, здобувачі вищої освіти та викладачі ОП «Міжнародний бізнес» дотримуються вимог академічної доброчесності. Позитивною практикою є наявність підписаного договору з компанією Unicheck та демонстрація під час проведення фокус груп процедури перевірки кваліфікаційної роботи на наявність плагіату програмою Unicheck. Розроблено нормативну базу, що врегульовує проведення контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та забезпечення академічної доброчесності. Усі документи є у вільному доступі, процедури та норми є чіткими та зрозумілими. КНУ ім. Т. Шевченка залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, сприяє професійному розвитку викладачів та активно використовує форми морального та матеріального стимулювання викладачів ОП «Міжнародний бізнес». Професіонали-практики, експерти галузі, роботодавці залучені до проведення окремих аудиторних занять та тренінгів, де вони діляться практичним досвідом зі здобувачами вищої освіти та викладачами ОП «Міжнародний бізнес». Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для реалізації цілей ОПП, регулярно поповнюється та оновлюється. Доступ до нього є безкоштовним як для здобувачів освіти, так й для НПП. В КНУТШ розроблені чітко регламентовані процедури забезпечення внутрішньої якості ОП, яких дотримуються всі учасники освітнього процесу, Вони забезпечують можливість швидкого проведення корегувальних дій до ОПП у відповідь на пропозиції стейкхолдерів ОПП. Студенти Інституту міжнародних відносин активно використовують можливість академічної мобільності. ЗВО досить успішно реалізовує напрямок інтернаціоналізації освіти, шляхом залучення як іноземних студентів так і викладачів, співпраці із цілим рядом іноземних ЗВО та міжнародних інституцій.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Роль студентів, самоврядування та роботодавців в удосконаленні ОПП є лише опосередкована, не як недолік ОПП, а як рекомендація ЕГ - розглянути можливість включити останніх офіційно до робочої групи ОПП із правом дорадчого голосу. Доцільно структурувати роботу щодо порівняння ОПП із аналогічними їх в Україні та за кордоном з метою порівняння найкращих практик у сфері міжнародного бізнесу. Для уникнення неправильної поінформованості стейкхолдерів ОПП у майбутньому через розбіжності формулювань ОПП зі СВО рекомендується переглянути їх редакції при наступному оновленні ОПП. Існує необхідність приведення формулювання ЗК, СК та ПРН у відповідність до діючого СВО для правильного інформування стейкхолдерів про ОПП. Доцільно привести систему присвоєння професійних кваліфікацій до діючих нормативних документів у галузі освіти. Розширити пули вибіркових дисциплін (наразі - це 2 у кожному пулі), немає можливості вибору ОК з інших ОП. ЕГ рекомендує: кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти відповідно до СВО. Здобувачі вищої освіти слабо поінформовані про існуючі процедури вирішення конфліктних ситуацій, вирішуючи конфлікти на рівні особистих стосунків. Рекомендація: покращити інформування студентів через вдосконалення сайту ІМВ та проведення консультаційної та

інформаційної підтримки кураторами груп. Опитувань студентів проводиться один раз на рік. Рекомендація: проводити власні опитування кафедри або ІМВ принаймні двічі на рік у зв'язку із різним складом навчальних компонентів у семестрах та проводити регулярний аналіз їх результатів на кафедрі. У ЗВО не передбачено отримання зворотнього зв'язку для пропозицій за проектами ОПП. Також у ЗВО інформація, щодо освітньої програми, фахових вступних випробувань оприлюднена у "хмаровому" сховищі, а не у відкритому доступі, що обмежує доступ для незареєстрованих користувачів. Рекомендація: Надавати усю інформацію у відкритому доступі публікуючи безпосередньо на сайт Інституту міжнародних відносин.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Унікальність ОПП «Міжнародний бізнес» виражена через її мету, а саме: "... підготовка фахівців з міжнародного бізнесу із професійним знанням декількох іноземних мов, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог...». Цілі ОПП відповідають головним цілям (місії) Університету, а саме: «... формування національної еліти України, підготовки висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх та виробничих установ, сприяння інтеграції України у світовий економічний простір як рівноправного партнера, вироблення рекомендацій органам державної влади для прийняття ефективних управлінських рішень у процесі реагування на економічні, екологічні, політичні, соціальні виклики ... ». Головні цілі (місія) зазначені у Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Окрім цього, у описі ОПП, у пункті щодо її особливостей вказано, що «обов'язковими є: - виробнича (переддипломна) практика в міжнародних та/або українських компаніях без відриву від навчання, - складання кваліфікаційного іспиту «Теорія і практика перекладу» (іноземна мова: одна або декілька). - складання комплексного кваліфікаційного іспиту освітньої програми «Міжнародний бізнес», - захист магістерської роботи». Виходячи із наведених формулювань у описі ОПП ЕГ оцінює фахову унікальність за змістом ОПП не чітко вираженою (більше того, мета ОПП дублює частину тексту інтегральної компетентності СВО 2020 року для другого (магістерського) рівня вищої освіти), однак унікальність за реалізацією – успішно сформовану. Зустріч із роботодавцями підтверджує висновок ЕГ щодо потреби підсилення унікальності ОПП, роботодавці очікують на подальше врахуванням динамічних особливостей ведення міжнародного бізнесу у освітніх компонентах та темах магістерських робіт. Окрім цього, ПРН у ОПП доповнені порівняно із СВО специфічними для сфери міжнародного бізнесу формулюваннями, можуть підсилити унікальність ОПП при вдалому їх узгодженні відповідно до мети та цілей ОПП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Здобувачі освіти залучені до формування цілей та ПРН ОПП переважно на основі опитувань та анкетувань. Окрема траєкторія їх впливу на формування та удосконалення ОПП - це участь у студентському самоврядуванні. Нормативними документами ЗВО (Положення про організацію освітнього процесу) участь студентів та органів самоврядування у робочих групах ОПП не передбачена (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). На зустрічах із фокус-групами здобувачів освіти та студентського самоврядування учасники від ЗВО підтвердили свої права та можливості щодо удосконалення ОПП, однак конкретних прикладів, окрім участі у опитуваннях не навели. Учасник із фокус-групи керівництва ЗВО, заступник директора ІМВ підтвердив переконання ЗВО у недоцільності залучення студентів у робочі групи у зв'язку із відсутністю у них достатнього досвіду. Разом з тим науково-педагогічний склад випускової кафедри складається переважно з випускників ІМВ зокрема спеціальності "Міжнародні економічні відносини" різних років, що дозволяє їм розуміти спадковість змін та бачити слабкі сторони ОП, що потребують корегування, й з точки зору колишніх здобувачів освіти вдосконалювати цілі ОП. Як приклад, студенти-випускники ОП рекомендували посилити вкладання аналітично-математичних методів, що було успішно впроваджено на ОП. Роботодавці залучені до формування та оновлення ОПП на етапі рецензування проектів ОПП, не входять до робочих груп ОПП, оскільки це не передбачено нормативними документами ЗВО. Учасники фокус-групи викладачів підтвердили наявність контактів із роботодавцями на етапі формування та удосконалення ОПП, підтвердили наявність рекомендацій щодо викладання окремих дисциплін. ЕГ викладачі навели конкретні приклади урахування рекомендацій роботодавців. Учасники фокус-групи роботодавців озвучили наявність контактів із керівництвом ІМВ та викладачами ОПП, та навели конкретні рекомендації із удосконалення ОПП у майбутніх редакціях та темах

магістерських робіт. Як приклад, було озвучено рекомендацію для впровадження кейс-орієнтованих методів управління у випускних роботах, що успішно реалізовується на ОПП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

У змісті обов'язкових та вибіркових ОК ОПП знаходимо врахування тенденції, закономірності і проблеми, що виявляються у розвитку міжнародного бізнесу. Оновлені у 2021 році РПНД дисциплін для лекцій і практичних занять, літературних джерел відображають тенденції і вимоги міжнародного аспекту економічних відносин та міжнародного бізнесу. Фокус на мікрорівень міжнародних економічних відносин враховано у курсах «Кроскультурний маркетинг та етика бізнесу», «Менеджмент людських ресурсів у міжнародному бізнесі», «Інноваційний маркетинг МНК», «Теорія сталого розвитку та соціальні аспекти міжнародного бізнесу» тощо (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Галузевий контекст ОПП з метою досягнення цілей і ПРН відображений у ОК «Галузеві аспекти міжнародного бізнесу», «Міжнародний операційний менеджмент», «Глобальні корпорації на міжнародних ринках», «Маркетингові технології міжнародного ринку послуг», «Кризовий менеджмент у міжнародному бізнесі» (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Обов'язкові дисципліни, такі як «Міжнародний бізнес-консалтинг», «Рейнжиніринг у міжнародних компаніях», «Інноваційно-інвестиційний маркетинг у міжнародному бізнесі» відображають виражений міжнародно-регіональні особливості спрямування ОПП та крос регіонального розвитку міжнародного бізнесу у світі (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). ОПП сформована та удосконалюється із урахування досвіду та бенчмаркінгу аналогічних ОПП в Україні та за кордоном. ЕГ було встановлено, що порівняння ОПП розробниками стосувалися назв курсів ОК другого (магістерського) рівня освіти ВО, змісту цих освітніх компонентів, як обов'язкових, так і вибіркових, удосконалюється внутрішня логіка реалізування ОПП. У ОПП враховано досвід магістерських програм таких ЗВО як: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (<https://meim.kneu.edu.ua/>), ОП «Міжнародний бізнес» та ОП «Міжнародні економічні відносини»; Львівський національний університет імені Івана Франка (<https://intrel.lnu.edu.ua/academics/master/curriculum-mizhnarodni-ekonomichni-vidnosyny>), ОП «Міжнародні економічні відносини»; Західноукраїнський національний університет (<https://www.wunu.edu.ua/master-nnimev-op/>), ОП «Міжнародний менеджмент»; Вища школа банкова м. Гданськ, Польща (<https://www.wsb.pl/gdansk/studia-i-szkolenia/studia-ii-stopnia/kierunki-i-specjalnosci/zarzadzanie>), ОП Менеджмент міжнародного бізнесу). Слід зазначити такий освітній компонент як "Практикум з перекладу (з фахової іноземної мови)", який широко застосовується у аналогічних ОПП. ЕГ було надано посилання на інші закордонні аналогічні ОП, однак без пояснень та конкретики щодо порівняння даної ОПП із ними. ЕГ рекомендує структурувати роботу щодо порівняння ОПП із аналогічними їх в Україні та за кордоном з метою порівняння найкращих практик у сфері міжнародного бізнесу та щодо визначення ролі стейкхолдерів в удосконаленні освітніх програм.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ПРН у описі ОПП в цілому відповідають СВО для другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». До акредитаційної справи прикріплено ОПП редакції 2018 р., яка зазнала адаптації, зокрема щодо нового стандарту. ЕГ констатує, що за змістом ОК ОПП повною мірою забезпечує зазначені в СВО програмні результати навчання. Окрім цього, ПРН у ОПП доповнені додатковими для сфери міжнародного бізнесу, які підсилюють унікальність ОПП. Особливістю опису ОПП є додатково розроблені фахові компетентності за спеціалізованими вибірковими блоками (ФК 3.1. «Міжнародний бізнес та ділове адміністрування», ФК 3.2. «Міжнародний менеджмент та маркетинг» та ФК 3.3. «Фінанси міжнародного бізнесу»). Однак у ПРН ОПП ці компетентності окремими ПРН не виділено. ПРН ОПП доповнені поглибленим вивченням іноземних мов (ПРН 1.14), який забезпечується ОК 07 «Практикум перекладу» та кваліфікаційним іспитом «Теорія і практика перекладу (іноземна мова)». ЕГ констатує, що в цілому визначені у ОПП ПРН досягаються за рахунок компонентів освітньої програми відповідно до матриці, враховуючи обов'язкові та вибіркові дисципліни. Однак, при першому текстовому порівнянні СВО та ОПП було виявлено неспівпадіння формулювань ЗК, СК та ПРН, тому в експертів ЕГ виникла необхідність складання порівняльної таблиці (додається). Було виявлено відсутність у описі ОПП відповідників СК та ПРН СВО. Однак фахові компетентності СВО ФК 2 «Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі», ФК 3 «Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини», ФК 7 «Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів», ПРН СВО 7 «Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин» та ПРН СВО 12 «Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів» за змістом фактично забезпечені в ОПП дисципліною ОК 4 «Макроекономічна політика й моделювання у міжнародному бізнесі» (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Програмний результат навчання СВО ПРН 14 «Презентувати результати власних досліджень шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах»

забезпечений в ОПП ОК 5 «Методологія та організація наукових досліджень в міжнародному бізнесі» (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Для уникнення неправильної поінформованості стейкхолдерів ОПП у майбутньому через розбіжності формулювань ОПП зі СВО рекомендується переглянути їх редакції при наступному оновленні ОПП у 2022 році.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Виражена особливість ОПП щодо іноземної мовної підготовки, залученість здобувачів освіти до покращення ОПП через масштабні опитування та анкетування, налагоджена робота зі стейкхолдерами та роботодавцями шляхо їх участі у освітньому процесі та рецензування ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

1. Роль студентів, самоврядування та роботодавців в удосконаленні ОПП є лише опосередкована, через опитування та неформальне спілкування. Не як недолік ОПП, а як рекомендація ЕГ - розглянути можливість включити останніх офіційно до робочої групи ОПП (як варіант: із правом дорадчого голосу). 2. Надалі ЕГ матеріали щодо порівняння ОПП із аналогічними закордонними ОП не містили конкретних даних щодо такого порівняння. Рекомендується структурувати роботу щодо порівняння ОПП із аналогічними в Україні та за кордоном з метою порівняння найкращих практик у сфері міжнародного бізнесу. 3. Виявлено розбіжності формулювань ПРН ОПП зі СВО
Рекомендація: для уникнення неправильної поінформованості стейкхолдерів ОПП у майбутньому через розбіжності формулювань ОПП зі СВО рекомендується переглянути їх редакції при наступному оновленні ОПП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група вважає, що рівень відповідності за усіма підкритеріями є достатнім. Виходячи із релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОПП Критерію 1, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОПП Критерію 1 та можуть бути виправлені у короткі строки згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Аналізування ОПП 2018 та 2020 року редакцій показало, що їх обсяг відповідає чинному стандарту вищої освіти зі спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини” для другого (магістерського) рівня вищої освіти і складає 90 кредитів ЄКТС. Обсяг ОК (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей та досягнення ПРН ОПП становить 67 кредитів. Обсяг кредитів, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, складає 23 кредити (25,5% від обсягу ОПП).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналізування ОПП та навчального плану 2020 року показало, що зміст ОПП загалом структурований добре, вцілому прослідковується логічна взаємопов’язаність освітніх компонентів, що створює передумови для якісного досягнення визначених ОПП програмних результатів навчання. Освітні компоненти загалом складають систему, яка

спрямована на охоплення проблематики ""Міжнародного бізнесу"" спеціалізованих вибіркового блоків, однак відображення зв'язків на структурно-логічній схемі, яка представлена в ОПП, практично відсутнє. Зв'язки наведені лише між групами освітніх компонентів, як от ОК, практиками та кваліфікаційними іспитами. Доопрацювання структурно-логічної схеми ОПП надасть додаткові можливості розробникам для подальшого удосконалення організування реалізації ОПП у наступних її редакціях. Порівняння ЕГ ОПП та СВО вказує на доцільність редагування формулювань ЗК, ФК та ПРН у ОПП на предмет повної відповідності відповідного СВО. Виходячи із складеної ЕГ порівняльної таблиці фахові компетентності СВО ФК 2 «Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі», ФК 3 «Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини», ФК 7 «Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів», та ПРН СВО 7 «Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин» та ПРН СВО 12 «Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів» не мають відповідників у ОПП, однак змістовно забезпечені відповідними ОК. Очевидною причиною такої ситуації є неозгодженість ПРН освітніх компонент та змісту самих освітніх компонент. За результатами аналізування навчального плану ЕГ констатує доволі дискусійне рішення ЗВО щодо позакредитного статусу кваліфікаційних іспитів на ОПП, які не віднесені до освітніх компонентів ОПП. Не зрозуміло є ситуація із можливістю підготуватися здобувачам освіти та НПП до кваліфікаційних іспитів, і взагалі доцільність таких іспитів, якщо жодних ЗК, СК та ПРН вони не забезпечують згідно із описом ОПП (СВО такі іспити не передбачені). Відповідно до вимог наказу МОН України від 7 серпня 2002 року № 450 «Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», до навантаження викладачів включається підготовка та проведення екзаменів. Рекомендація: переглянути позакредитний статус кваліфікаційних іспитів у ОПП та навчальному плані.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналізування ОПП та її окремих ОК дозволяє стверджувати, що набір ОК у ОПП спрямований та сфокусований відповідно до стандарту СВО на сфері міжнародних економічних відносин та міжнародного бізнесу, зокрема: на уміннях прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін (на основі ОК «Макроекономічна політика й моделювання в міжнародному бізнесі, Міжнародний бізнес-консалтинг тощо»), на оволодінні здобувачами методології та методів досліджень, підтримки належного рівня знань, готовності до опанування знань нового рівня (на основі ОК «Методологія та організація наукових досліджень»), готовності приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації (на основі ОК «Менеджмент міжнародних бізнес-проектів»), готовності застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн (на основі ОК «Теорія сталого розвитку та соціальні аспекти міжнародного бізнесу»), умінні оцінювати масштаби діяльності глобальних фірм та їхні позиції на світових ринках (на основі ОК «Контролінг у міжнародному бізнесі», ОК «Галузеві аспекти міжнародного бізнесу») тощо (описи ОК за посиланням http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

На основі аналізування нормативних документів, ОПП та навчального плану, тем магістерських робіт та РПНД ЕГ констатує, що у ЗВО існує достатня можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Така траєкторія формується на основі вибіркового вибору дисциплін, індивідуальних тем самостійної роботи, вибір тематики наукової роботи, у тому числі тем магістерської кваліфікаційної роботи, вибір бази проходження виробничої практики (Положення про організацію освітнього процесу: <http://www.univ.kiev.ua/ua/official>), за рахунок можливостей внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності (Положення про академічну мобільність: <http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у ЗВО регулює «Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір дисциплін» (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>), яке передбачає подання студентами відповідних заяв. Як показало вивчення копій індивідуальних навчальних планів студентів, які надані ЕГ, здобувачі дійсно обирають один із спеціалізованих блоків ОПП, одну ОК із запропонованого переліку у ОПП. Згідно із індивідуальними планами здобувачів усі наявні студенти 2-го курсу 2020 року вступу обрали два вибіркового блоки (кожен містить по 4 ОК), а саме: «Міжнародний бізнес та ділове адміністрування» та «Міжнародний менеджмент і маркетинг». Наявність вибору із переліків дисциплін (пулів) можна буде документально підтвердити лише після закінчення студентами 3 семестру навчання на ОПП. Фокус група здобувачів освіти підтвердила, що ознайомлюється із ОПП та вибілковими ОК на сайті та MOODLE ЗВО. В ОП та навчальним планом передбачено дві складові вибору дисциплін: 1) вибір блоками - три блоки - Міжнародний бізнес та ділове адміністрування, Міжнародний менеджмент та маркетинг, Фінанси міжнародного бізнесу, кожен обсягом 12,0 кредитів ЄКТС; та 2) вибір окремих дисциплін з переліків (11 кредитів ЄКТС). Третій вибіркового блок не був обраний здобувачами освіти 2020 року вступу. Вивчення нормативних

документів ЗВО показало, що здобувачу освіти може бути відмовлено в реалізації його вибору й запропоновано здійснити новий вибір, якщо: кількість здобувачів освіти перевищує максимальну кількість; кількість здобувачів вищої освіти є меншою встановлені мінімуми (за інформацією гаранта ОПП потрібно 7 студентів для формування групи). ЕГ рекомендує розширити пули вибіркових дисциплін (наразі - це 2 ОК у кожному пулі) та передбачити вибір ОК із інших ОП, що дозволить здобувачам більше індивідуалізувати освітні траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Аналізуванням опису ОПП, індивідуальних навчальних планів здобувачів освіти та навчального плану за 2020 рік ЕГ пересвідчилась, що реалізацією ОПП передбачено проходження двох практик: 1) виробничої (переддипломної) практики в другому семестрі в обсязі 6 кредитів ЄКТС; 2) практикум перекладу (з іноземної мови) в першому та другому семестрах в обсязі 12 кредитів ЄКТС. Переддипломну практику студенти проходять на підприємствах, організаціях та установах, з якими має договір ІМВ, або ж на підприємстві, з яким здобувач вищої освіти має право особисто обрати. Аналізування наданих ЕГ договорів та меморандумів про співпрацю ОПП передбачає забезпечення здобувачів освіти базами практик за профілем їх ОПП, наприклад: ТОВ «Макро-ЛТД», Українська зернова асоціація тощо. Зустрічі із фокус-групами здобувачів та роботодавців показали, що як перші, так і другі задоволені результатами практичної підготовки та здобутими компетентностями, які передбачені ОПП для виробничої практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

На основі аналізування змісту ОПП, навчального плану та матеріалів щодо реалізування ОПП та освітнього процесу ЕГ підтверджує можливість здобуття студентами соціальних навичок. Для успішного виконання проєктів, побудови кар'єри передбачені відповідні тренінги, організації днів Кар'єри, культурних заходів тощо. У процесі професійної підготовки такі навички забезпечуються такими дисциплінами як: Практикум перекладу, «Філософія бізнесу», «Теорія сталого розвитку та соціальні аспекти міжнародного бізнесу», «Міжнародні бізнес-комунікації», «Дипломатичний протокол та етикет», «Кроскультурний маркетинг та етика бізнесу», «Фінансова стійкість соціальних проєктів» тощо. У ІМВ створена та функціонує Бізнес-школа, яка проводить тренінги з профільних тематик, реалізуються проєкти, що забезпечують soft skills здобувачів освіти. До прикладу: Центр кар'єри, Навчально-науковий центр ""Синтез"", Центр арабських студій, Центр досконалості Жана Моне тощо. Вивчення описів ОК показало, що ОПП дозволяє набуття здобувачам таких соціальних навичок як: комунікативність, презентаційні навички, здатність працювати в команді, вміння вирішувати конфлікти, відповідальність та критичне мислення тощо.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За ОПП передбачені присвоєння 2 професійних кваліфікацій: економіста-міжнародника та перекладача на основі розділу 8 Положення про організацію освітнього процесу ЗВО (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). У ОПП визначені умови для здобувачів освіти для присвоєння професійних кваліфікацій. Однак, станом на момент підготовки звіту ЕГ професійні стандарти з тих професійних кваліфікацій, які передбачені ОПП відсутні (джерело: офіційний сайт Міністерства економіки України: <https://www.me.gov.ua/>). Відповідно до Закону України «Про освіту» уповноважені на присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій лише Кваліфікаційні центри, а порядок присвоєння та підтвердження визначений постановою Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 956. В Законі України ""Про вищу освіту"" та за визначенням Положення про організацію освітнього процесу ЗВО (с.12) професійна кваліфікація - це ""..стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дозволяють виконувати певний вид робіт або здійснювати певну професійну діяльність"". Однак відповідно до Національного класифікатора України ""Класифікатор професій"" ДК 003:2010 такої професійної назви робіт як економіст-міжнародник не існує. ЗВО не надало підтвердження існування міжнародних професійних стандартів такого виду діяльності. Щодо кваліфікації ""Перекладач"", то відповідно до того ж Національного класифікатора таку професійну кваліфікацію можуть мати тільки професіонали 2444 розділу, а саме професіонали в галузі філології, лінгвістики та перекладів, отже присвоєння такої кваліфікації за спеціальністю 292 ""МЕВ"" не дасть можливість випускникам в подальшому офіційно працевлаштовуватись перекладачами, а отже сенсу надання такої кваліфікації немає. В Законі України ""Про вищу освіту 1556-VII"" чітко вказано, що підставою присвоєння професійної кваліфікації є здобуття компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, однак, а ні в СВО за спеціальністю, а ні ПРН ОПП не визначено специфічні ПРН професійної кваліфікації. Більш того підставою присвоєння професійної кваліфікації не може бути певний рівень знань з вибіркового блоку дисциплін, адже всі студенти, що підтвердили опанування дисциплін на мінімальному рівні, теж здобули необхідні компетентності встановлені ОПП й встановлення оцінки це підтверджує. Проаналізовані ЕГ факти свідчать, що присвоєння професійної кваліфікації ""економіст-міжнародник"" та ""перекладач"" за ОПП ""МБ"" наразі суперечить законодавству України у галузі вищої освіти та Положенню КНУТШ про організацію освітнього процесу. Наразі воно є інструментом стимулювання студентів у досягненні високих результатів навчання, й не впливає на здобуті ними професійні компетентності. ЕГ рекомендує привести встановлені професійні компетентності до

Національного класифікатору України ""Класифікатор професій"" ДК 003:2010 та включити вимоги щодо їх здобуття у ПРН ОПП.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Як показало оцінювання ЕГ нормативних документів ЗВО, зокрема Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>) кредитний обсяг дисциплін визначається за колегіальною експертною оцінкою укладачів ОПП і перевіряється при погодженні програми НМК і вченими радами підрозділів і зовнішніми рецензентами. Здобувачі освіти беруть у цьому участь як члени НМК і вчених рад. Розподіл часу між заняттями і самостійною роботою здійснюється так само, з врахуванням норм Положення про організацію освітнього процесу, саме 1/3 до 2/3, як і рекомендовано нормативними документами МОН України. Кількість ОК у ОПП у кожному семестрі коливається від 8-9, переважно 3-х кредитних дисциплін, що формує велике навантаження на здобувачів освіти. Не як недолік, а як рекомендація для ОПП - зменшити чисельність ОК у семестрі шляхом укрупнення дисциплін, що дозволить розвантажити здобувачів освіти та покращити якісні показники їх підготовки, оскільки у ОПП наразі переважають 3 кредитні ОК.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти за ОПП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Наявність продуманого наповнення та змісту ОПП, відповідність нормативній базі, зокрема СВО за змістом освітніх компонентів, наявність системи вибірковості дисциплін, розгалужена мережа баз практик, яка відповідає профілю ОПП та спеціальності, наявність великої кількості механізмів забезпечення соціальних навичок для здобувачів освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. Формулювання ЗК, СК та ПРН у описі ОПП не відповідають діючому СВО, окремі з них із самого СВО не мають відповідників у описі ОПП. Рекомендація: для правильного інформування стейкхолдерів про ОПП привести ОПП у відповідність до формулювань у СВО. 2. Присвоєння професійних кваліфікацій на ОПП не відповідає діючим нормативним документам у галузі освіти, зокрема через те, що професійні стандарти за вказаними у ОПП кваліфікаціями на сьогодні відсутні. Рекомендація: привести систему присвоєння професійних кваліфікацій на ОПП до діючих нормативних документів у галузі освіти. 3. Кваліфікаційні іспити на ОПП, які не віднесені до освітніх компонентів ОПП, не мають навантаження у навчальному плані, жодних ЗК, СК та ПРН відповідно до опису ОПП вони не забезпечують. Проте, у графіку навчального процесу ОПП на кваліфікаційні іспити виділені окремі тижні. Рекомендація: переглянути статус кваліфікаційних іспитів у ОПП та навчальному плані. 4. Переліки (пули) вибіркових дисциплін містять по 2 дисципліни кожен. Рекомендація: розширити пули вибіркових дисциплін, передбачити вибір ОК із інших ОП. 5. Відображення зв'язків між ОК на структурно-логічній схемі, яка представлена в ОПП, практично відсутнє. Зв'язки існують лише між групами освітніх компонентів, як от ОК, практиками та кваліфікаційними іспитами. Рекомендація: доопрацювати структурно-логічну схему ОПП, що надасть додаткові можливості розробникам для подальшого удосконалення організування реалізації ОПП у наступних її редакціях.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група вважає, що: - рівень відповідності за підкритеріями 2.1, 2.3, 2.5, 2.6 та 2.9 є високим; - достатня відповідність за підкритеріями 2.2., 2.4, 2.7, 2.8. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОНП Критерію 2, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОНП Критерію 2 та можуть бути виправлені у короткі строки згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Документи щодо проведення вступної кампанії, в тому числі Правила прийому на навчання до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2021 році, розміщені на сайті ЗВО (<http://www.iir.edu.ua/en/trans/admission/> https://vstup.knu.ua/images/2021/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B9%D0%BE%D0%BC%D1%83_2021%D0%B7_%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D1%8E-akreneych-pk.pdf <https://intstud.knu.ua/>). Вони не містять у собі дискримінаційних чи інших подібних елементів, є чіткими і зрозумілими. Правила прийому щорічно оновлюються та відповідають Умовам прийому для здобуття вищої освіти в 2021 році МОН України. Відмітимо, що у правилах прийому не згадано про можливість отримання професійної кваліфікації за ОПП. В тому числі відсутня інформація, що для отримання професійної кваліфікації "Переклад", необхідно попередньо мати кваліфікацію "Фахівець з перекладу", який присвоюється не у всіх ЗВО України на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. Таке положення погіршує умови для абітурієнтів з інших ОПП КНУТШ та інших ЗВО, оскільки позбавляє їх права на отримання такої професійної кваліфікації на рівні магістра.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час акредитації ЕГ встановила що правила прийому на навчання за ОПП враховують особливості самої освітньої програми. Відповідно до Правил прийому на навчання здобувач, який має документ, що посвідчує отримання ним першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, повинен пройти конкурсний відбір, який здійснюється за результатами ЗНО із англійської мови та вступного фахового випробування, що складається із тестової та відкритої частини запитань. Відповідно до оприлюдненої програми вступних випробувань вступні іспити із фахових предметів відбуваються у змішаній формі: частина запитань є теоретичними, а частина - тестові. До теоретичних запитань у програмі наведено критерії оцінювання, доповнення ними програми дозволить покращити інформування вступників.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка діють чіткі і зрозумілі правила, які відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.) оприлюднені в Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk. Порядку поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf> Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка введено в дію Наказом Ректора від 31 серпня 2018 року за №716-32. http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_osc_proc-2018.pdf Наказ Ректора від 12.07.2016 року за №603-22 "Про затвердження Порядку проведення в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року. Основною вимогою до вступу до ЗВО для здобуття освіти на відповідному рівні(ступені) є наявність документів, що засвідчують здобуття освітньої кваліфікації за попереднім рівнем(ступенем) освіти, а також проходження конкурсного відбору або відповідність конкурсним вимогам.) З відповідної ОП на навчання до університетів інших країн були відражені студенти, зокрема: Капелюшна В.В. (Констанцький університет, Німеччина, 1.04-25.08.2021р.), Онуфрієнко Є.В. (Університет імені Фрідріха-Александра, Німеччина, 1.10.2019-29.02.2020р.), Жаркова А.С. (Міжнародний університет менеджменту, Німеччина, 21.10.2019- 1.03.2020р.), Димченка А.А. (НГО "Асоціація малого бізнесу та цивільного розвитку", Грузія, 6-17.10.2019р.), Трушик А.М. (Болонський університет, Італія, 31.01-31.07.2019р., Кушпіль Є.О. (Колегіум Сівітас, Польща, 3.03-31.08.2019р.), Мазуренко Д.В. (Економічний університет Варна, Болгарія, 30.12.2018-23.06.2019р.), Коваленко Д.О. (Університет Фоджі, Італія, 6-18.07.2019), Журавльов Е.О. (Університет імені Фрідріха-Александра, Німеччина, 2018р.) Варський В.В. (Університет Санкт-Галлена, Швейцарія,

4.09-20.12.2017р.), Вус О.С. (Університет Нікосії, Кіпр, 29.01- 2.06.2017р.), Вірт Г.Ю. (Варшавський університет, Польща, 26.09.2016-21.02.2017р.) та інші, про що є відповідні Накази. На зустрічі ЕГ зі студентами було підтверджено факти визнання результатів навчання отриманих в інших ЗНО за програмами мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

За даними у ВСО у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка не здійснюється визнання результатів отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

1. ЗВО не визнає результатів неформальної освіти. Рекомендації: провести перевірку положень та створити єдиний документ, в якому будуть прописані правила та умови визнання результатів отриманих у інформальній та неформальній освіті. 2. До теоретичних запитань у програмі вступних випробувань на наведено критерії оцінювання. Рекомендація: доповнити програму вступних випробувань критеріями оцінювання, що дозволить покращити інформування вступників.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група вважає, що рівень відповідності за усіма підкритеріями є достатнім. Виходячи із релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОПП Критерію 3, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОПП Критерію 3 та можуть бути виправлені у короткі строки згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Під час зустрічей із науково-педагогічним персоналом ЕГ пересвідчилася у тому, що у процесі реалізації ОПП застосовуються сучасні методи навчання та викладання. Такі методи сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей (підготувати професійних фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані завдання у сфері міжнародного бізнесу, менеджменту міжнародних бізнес-проектів, інноваційно-інвестиційного менеджменту в міжнародному бізнесі, Міжнародного бізнес-консалтингу, Міжнародного податкового менеджменту та ін.). Також ІМВ надає можливість пройти практику на базі міжнародних та локальних компаній-партнерів Центру кар'єри та працевлаштування ІМВ (http://www.iir.edu.ua/institute/career_employment_centre/information_from_employers/our_partners-employers/), що є провідними роботодавцями в Україні. ЕГ проаналізувала робочі програми навчальних дисциплін ОПП та дійшла висновку, що широке використання кейс-стаді, проектного підходу, сучасних кількісних та якісних інструментів статистичного аналізу, кросдисциплінарного підходу у більшості дисциплін сприяє формуванню актуальних компетентностей та високому рівню практичної підготовки студентів, що засвідчують роботодавці.

Позитивні відгуки студентів про високий рівень викладання фахових дисциплін та їх методи відображують й результати загальноуніверситетського дослідження ЮНІДОС, де відмічено значну різницю у сприйнятті студентами якості викладання фахових дисциплін та тими, що напряду не пов'язані з фахом. За кожною дисципліною передбачено широке різномайття завдань, тематику та форму виконання яких студенти можуть обирати самостійно, що свідчить про реалізацію студентоцентрованого підходу. Науково-педагогічні працівники не обмежені у виборі форм та методів навчання, що забезпечує принцип академічної свободи. Перелік форм організації освітнього процесу у КНУТШ та основні види навчальних занять представлено у розділі 4 Положенні про організацію освітнього процесу.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час акредитаційної експертизи експертною групою було встановлено, що здобувачам вищої освіти ОПП своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Освітня програма знаходиться у доступі на сайті ЗВО (http://www.iir.edu.ua/education/international_business/), силабуси на сторінках освітніх компонент в системі дистанційного навчання ЗВО (засновані на платформі MOODLE та Microsoft Teams). Під час розмови зі здобувачами освіти було підтверджено те, що на першому занятті викладачі інформують студентів щодо критеріїв оцінювання, змісту програми. Відмітимо, що незважаючи на щорічне оновлення робочих програм, у переліку джерел значної частини дисциплін наведено застарілу літературу, багато джерел є виданими у Російській Федерації. Перелік літератури при цьому містить в середньому 50-70 найменувань. З огляду на кількість ОК у семестрі досягнути такий перелік фізично неможливо, то ж ЕГ радить уніфікувати підходи до складання списку джерел у робочій програмі та скоротити їх кількість. Крім того у робочих програмах відсутні посилання на нормативні документи організації освітнього процесу, а також процедури вирішення конфліктних ситуацій. Їх включення дозволило б підвищити ступінь інформованості студентів та сприяло б підвищенню якості освітнього процесу. Здобувачам освіти надана можливість обрання дисципліни з переліку дисциплін для вільного вибору відповідно до Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=855>). Академічна мобільність студентства забезпечено згідно із Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk. Також було з'ясовано, що раз на семестр проводиться опитування студентів, щодо якості проведення освітнього процесу та платформі Moodle. Результати опитування опрацьовуються на засіданні кафедри, в разі необхідності вносяться певні зміни до структури окремих освітніх компонентів або ж методів навчання. ЕГ був наданий доступ до дисциплін у системі MOODLE, зокрема "Контролінг в МБ" (<https://e-learning.iir.edu.ua/enrol/instances.php?id=796>) та "Економіка та ЗЕЗ" (<https://e-learning.iir.edu.ua/course/view.php?id=292>). Робочі програми навчальних дисциплін у системі MOODLE не оновлені.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

За результатами спілкування з науково-педагогічним складом та здобувачами освіти експертна група може засвідчити факт забезпечення поєднання навчання та досліджень під час реалізації ОПП. ОПП передбачає індивідуальну пошуково-дослідницьку роботу при виконанні завдань для самостійної роботи, індивідуальних творчих аналітичних проєктів за компонентами ОПП, висвітленими у робочих навчальних програмах дисциплін та проведення досліджень при виконанні самостійних робіт та кваліфікаційної роботи магістра. Здобувачів вищої освіти регулярно інформують щодо можливостей участі у міжнародних на українських наукових конференціях, участі в конкурсах наукових робіт, або розв'язанні бізнес-кейсів від компаній тощо шляхом електронних повідомлень від кафедри, гаранта ОПП, інформації на сторінках кафедри та Інституту у ФБ (<https://www.facebook.com/IMV.IIR>). В ході подібних заходів здобувачі готують тези наукового виступу, наукової статті, презентації та доповіді з вирішення бізнес задач та кейсів, що було підтверджено на зустрічах із НПП та студентами. Також студентським самоврядуванням кожен семестр проводяться Модель ООН, студенти також відвідують науковий гурток СНІЛ-5, який діє на базі інституту.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі ЕГ із викладачами було з'ясовано, що ними щорічно проводиться перегляд та оновлення змісту та наповнення освітніх компонент. Усі робочі навчальні програми дисциплін (далі - РПНД) затверджені 2021 роком. З метою забезпечення цілісності навчального матеріалу, уникнення можливості дублювання, виявлення міждисциплінарних зв'язків, забезпечення теоретичної та практичної спрямованості наповненості навчання при підготовці висококваліфікованого, інтегрованого у глобальний простір фахівця ступеня магістра в сфері міжнародного бізнесу, РПНД з дисциплін розглядаються методичною комісією Інституту міжнародних відносин. Відповідно до п.3.1. Положення про кафедру Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1161>) РПНД з дисциплін розробляються відповідними науково-педагогічними

працівниками кафедри до початку навчального року (семестру). Робочі навчальні програми розглядаються на засіданні кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни, погоджуються завідувачем кафедри, схвалюються науково-методичною комісією Інституту міжнародних відносин за підписом голови та затверджуються заступником директора з науково-педагогічної роботи Інституту міжнародних відносин. Викладачі використовують свої наукові публікації та підручники для реалізації ОК. Відображенням впровадження сучасних практик галузі міжнародних відносин стало розробка у 2020 р. та підготовка робочої програми навчальної дисципліни "Управління вартістю бізнесу", яка є інноваційною у ЗВО України (підтверджено на зустрічі роботодавців). Викладачі кафедри оперативно вносять зміни до тематичних планів навчальних дисциплін, реагуючи на запити студентів та контекст міжнародних відносин.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Вивчення ЕГ процесу реалізації ОПП у ЗВО показало, що інтернаціоналізацію освітньої та наукової діяльності забезпечує відповідний Відділ академічної мобільності (https://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk). Також, Київський національний університет імені Тараса Шевченка є учасником Міжнародної Асоціації Університетів International Association of Universities (IAU), Observatory, The European University Association (EUA), Enterprise Europe Network (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=2&lang=uk). Міжнародна мобільність реалізується шляхом участі у міжнародних науково-практичних конференціях, різних формах стажування в іноземних ЗВО, програмах академічної мобільності. Також на ОПП навчаються іноземні здобувачі за умови володіння державною мовою. Для здобувачів ОПП проводять лекції відомі іноземні науковці, державні та громадські діячі, представники бізнесу та керівники регіональних відділень ТНК, про що ЕГ надано інформацію із новин на веб-сайті ЗВО та фотозвіти. Інтернаціоналізація діяльності ІМВ напряму пов'язана із розвитком міжнародних зв'язків, підписанням дво- та багатосторонніх договорів із закордонними ЗВО, створення освітніх та наукових проєктів є одним із пріоритетних завдань ІМВ, про що засвідчила зустріч із керівництвом ЗВО та ІМВ. В ІМВ укладено двосторонні угоди з 50 університетами з 22 країн світу (www.iir.edu.ua/international_cooperation/universities_partners/). ІМВ також співпрацює з міжнародними фондами та службами академічного обміну, зокрема: фонд Конрада Аденауера, Goethe-Institut в Україні, фонд Науманна, DAAD, фонд Фрідріха Еберта, Britishcouncil, фонд Фулбрайта.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

ЗВО досить успішно реалізовує напрямок інтернаціоналізації освіти, шляхом залучення як іноземних студентів так і викладачів, співпраці із цілим рядом іноземних ЗВО та міжнародних інституцій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. Відмітимо, що незважаючи на щорічне оновлення робочих програм, у переліку джерел значної частини дисциплін наведено застарілу літературу, багато джерел є виданими у Російській Федерації. Перелік літератури при цьому містить в середньому 50-70 найменувань. Рекомендація: з огляду на кількість ОК у семестрі досягнути такий перелік фізично неможливо, то ж ЕГ радить уніфікувати підходи до складання списку джерел у робочій програмі та скоротити їх кількість. 2. Робочі програми навчальних дисциплін у системі MOODLE не оновлені. Рекомендація: оновлювати матеріали у системі MOODLE.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група вважає, що рівень відповідності за усіма підкритеріями є достатнім. Виходячи із релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, ЕГ робить висновок щодо достатньої відповідності ОПП Критерію 4, оскільки визначені слабкі сторони не є суттєвими, критично не впливають на відповідність ОПП Критерію 4 та можуть бути виправлені у короткі строки згідно із рекомендаціями ЕГ.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Вивчення ЕГ нормативної бази ЗВО та зустрічі із фокус-групами викладачів та здобувачів освіти показали, в КНУ ім. Т. Шевченка діють чіткі і зрозумілі форми контрольних заходів здобувачів вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес». ЕГ підтверджує основні форми контролю, що наведені у відомостях самооцінювання освітньої програми: діагностичний контроль проводиться у формі вхідного контролю із дисципліни; поточний: оцінювання усних відповідей, промов, виступів під час дискусій, участі у розв'язанні практичних завдань, презентацій, case-study, аналітичних довідок, вирішення практичних завдань, маркетингових досліджень, творчих завдань, проведення семінарів, модульних контрольних робіт; підсумковий контроль: семестровий контроль – залік, іспит, захист звіту з проходження виробничої (переддипломної) практики (диференційований залік); атестація – комплексний кваліфікаційний іспит з міжнародного бізнесу, кваліфікаційний іспит «Теорія практика перекладу», захист магістерської роботи. Контрольні заходи для студентів при застосуванні форм дистанційного навчання передбачають самоконтроль, вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль знань, умінь та навичок, набутих студентом у процесі навчання. Здобувачі вищої освіти під час проведення фокус групи та викладачі ОП «Міжнародний бізнес» (на фокус групі з викладачами) підтвердили чіткість та прозорість контрольних заходів ЗВО та обізнаність формами контролю та розповіли, що на першому занятті з дисципліни освітньої програми викладач надає чітку структуру оцінювання знань та розповідає про форми контрольних заходів. Всі дисципліни ОП «Міжнародний бізнес» мають розроблені та затверджені робочі програми навчальних дисциплін, які містять форми поточного та підсумкового контролю із зазначенням кількості балів за кожний з них (методи оцінювання), що дозволяють досягти конкретних результатів навчання з дисципліни та розміщені на сайті: http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/ (Посилання на ОП «Міжнародний бізнес» 2 рівня вищої освіти містить РПНД).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Вивчення ЕГ опису ОПП та зустрічі із фокус-групами викладачів та здобувачів освіти показали, що форми атестації студентів освітньої програми відповідають Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти України зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Атестація випускників ОП «Міжнародний бізнес» відбувається у формі складання комплексного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту магістерської роботи, на підставі успішної атестації випускників освітньої програми відбувається вручення документа «про присудження освітньої кваліфікації магістра «Міжнародних економічних відносин» ОП «Міжнародний бізнес» із присвоєнням професійної кваліфікації «економіст-міжнародник», якщо випускник «відповідає умовам присвоєння професійної кваліфікації «економіст-міжнародник»: проходження виробничої (переддипломної) практики; обрання спеціалізованого блоку дисциплін із навчального плану та отримання середнього балу не нижче «75» за підсумками складання всіх дисциплін, які до нього включені; отримання на кваліфікаційному іспиті оцінки не нижче 75 балів», і, якщо випускник відповідає «умовам присвоєння професійної кваліфікації «перекладач»: наявність кваліфікації «Фахівець з перекладу»; отримання на кваліфікаційному іспиті «Теорія та практика перекладу» оцінки не нижче 75 балів», то він отримує кваліфікацію перекладача з певної іноземної мови, яку він обрав та вивчав на освітній програмі.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Вивчення ЕГ нормативної бази ЗВО та зустрічі із фокус-групами показали, що у ЗВО діють «чіткі і зрозумілі форми контрольних заходів здобувачів вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес», які дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, які оприлюднено у відкритому доступі на сайті університету» (Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т. Шевченка для оцінювання результатів навчання здобувачів (п. 4.6; 7.1-7.5): <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf>; Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу ЗВО (Макет) <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>; Порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу: <https://sociology.knu.ua/sites/default/files/newsfiles/otsin.pdf>); Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в КНУ ім. Т. Шевченка від 3.11.2014 року (<http://nmc.univ.kiev.ua>), Порядок застосування електронного навчання, дистанційних освітніх технологій для реалізації освітніх програм у ЗВО: https://cloudsiiredu-my.sharepoint.com/:b/g/personal/doc_clouds_iir_edu_ua/EVvoRYBbXvlOqy-TtnuomwoBevtZNMXPYLksuqof6uLSSg?e=KDOVm6). В нормативних документах ЗВО чітко визначені всі форми контрольних заходів. Форми контрольних заходів вказані у затвердженій ОП (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Положення про систему

забезпечення якості освіти та освітнього процесу в ЗВО(П.4.15 С.141, П3.3 С.98) передбачає забезпечення об'єктивності оцінювання шляхом: у РПНД чітко прописується кількість завдань, та кількість балів, які студент повинен отримати за ці завдання, підсумкове оцінювання повинне містити письмову компоненту або ж під час іспиту має здійснюватися запис відповіді студента; моніторинговий звіт про результати перевірки об'єктивності оцінювання та «проведення моніторингу прозорості та об'єктивності оцінювання контрольних заходів, що дозволяє виявити недоліки у використовуваній системі оцінювання навчальних досягнень студентів та отримати підстави для прийняття рішення про перегляд робочих програм освітніх компонентів (навчальних дисциплін, курсових робіт, практик) з метою усунення виявлених недоліків» та дозволяє забезпечити об'єктивність та неупередженість екзаменаторів ОП. Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО містить процедуру проведення контрольних заходів, забезпечення об'єктивності та прозорості оцінювання, умови проведення оцінювання, процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання, повторне складання семестрового контролю, оскарження отриманих результатів. ЕГ підтверджує достовірність інформації про порядок оскарження процедур та результатів проведення контрольних заходів, що наведено у відомостях самооцінювання ОП «Міжнародний бізнес».

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Вивчення ЕГ нормативної бази ЗВО та зустрічі із фокус-групами керівництва, керівників підрозділів, викладачів та студентів показали, що у ЗВО створена ефективна дворівнева система інформування та дотримання академічної доброчесності. Політику дотримання академічної доброчесності в КНУТШ регламентують такі документи: Етичний Кодекс університетської спільноти (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу (<http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf>), Статут (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf>), Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Detection-and-prevention-of-academic-plagiarism-in-University.pdf>). В ІМВ політику та процедури дотримання академічної доброчесності регламентують такі документи: Роз'яснення щодо основ доброчесності: (http://www.iir.edu.ua/education/academic_integrity/), Порядок здійснення перевірки магістерських робіт на наявність текстових збігів в ІМВ КНУТШ (5.05. 2020 р.) (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). З 26.04.2018 р. у КНУТШ діє Договір про співпрацю із компанією «Антиплагіат» (сервісом перевірки випускних кваліфікаційних робіт, курсових робіт, публікацій здобувачів на наявність плагіату Unicheck - <https://unicheck.com/>), перевірка випускних кваліфікаційних робіт, курсових робіт, наукових публікацій здобувачів та викладачів здійснюється цією програмою. У Положенні про організацію освітнього процесу вказана реакція КНУТШ на порушення академічної доброчесності: здобувачів освіти (пункт 9.8.3. с. 98), науково-педагогічних працівників (пункт 10.7.3. с. 111). ЕГ вважає позитивною практикою, що «ІМВ КНУТШ є партнером Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP), який ініційований та реалізується Американськими Радами з міжнародної освіти за підтримки МОН України та Посольства США в Україні (http://www.iir.edu.ua/education/academic_integrity/); ЗВО для інформування студентів ОП «Міжнародний бізнес» про основні положення академічної доброчесності в ОК5 та ВБ 1.2.4. запровадив вивчення основ академічної доброчесності; ІМВ КНУТШ провів семінар «Академічна доброчесність», 20.04.2019; зустріч з міністром закордонних справ (2007-2009) В. Огризко, що була присвячена академічній доброчесності, 15.11.2018». Максимально допустимий вміст текстових збігів, у програмі Unicheck складає: 20% для робіт зі спеціальності 292 МЕВ. Всі здобувачі вищої освіти обов'язково проходять перевірку кваліфікаційних робіт на плагіат, що підтверджено в журналі обліку перевірки робіт на наявність плагіату. Позитивною практикою є демонстрація під час проведення фокус-груп процедури перевірки кваліфікаційної роботи на наявність плагіату програмою Unicheck. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Науково-педагогічні працівники на першому занятті інформують студентів про контрольні заходи в межах навчальних дисциплін та освітньої програми. Здобувачі вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес» загалом мають чітке уявлення про кількість балів, передбачених за виконання відповідних завдань, а запропоновані форми контрольних заходів є релевантними до завдань навчальних дисциплін. Форми атестації студентів освітньої програми відповідають Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти України зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т. Шевченка чітко визначає термінологію та процедуру повторного складання екзаменів: «Перескладання підсумкового семестрового контролю», а також процедуру, необхідну для складання повторного іспиту: «Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів. Один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється наказом директора». На думку експертної групи, нормативна база ЗВО розробила необхідні чіткі та сформовані у відповідності з нормативною базою правила проведення контрольних заходів. Встановлені правила дійсно дотримуються під час реалізації освітньої програми, що підтвердили студенти та викладачі інституту. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів ОП «Міжнародний бізнес» забезпечують записи процедур і рішень з оцінювання (заликові та

екзаменаційні відомості), роботи студентів зберігаються упродовж семестру. Фактів існування значних конфліктних ситуацій та фактів підтвердження існування скарг, щодо результатів контрольних заходів на ОП «Міжнародний бізнес» під час проведення фокус-груп з викладачами, здобувачами вищої освіти, представниками студентського самоврядування надано не було, всі питання вирішуються та врегульовуються на стадії виникнення конфлікту. У КНУ ім. Т. Шевченка розроблена ґрунтовна нормативна база щодо забезпечення та популяризації академічної доброчесності, здобувачі вищої освіти та викладачі ОП «Міжнародний бізнес» дотримуються вимог академічної доброчесності. У Положенні про організацію освітнього процесу вказана реакція КНУТШ на порушення академічної доброчесності: здобувачів освіти (пункт 9.8.3. с. 98), науково-педагогічних працівників (пункт 10.7.3. с. 111). Позитивною практикою є наявність підписаного договору з компанією Unicheck та демонстрація під час проведення фокус груп процедури перевірки кваліфікаційної роботи на наявність плагіату програмою Unicheck. У разі виявлення порушення правил академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (модульна контрольна робота, іспит, залік); повторне проходження освітнього компонента освітньої програми; позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання; відрахування з Університету. Розгляд фактів порушення академічної доброчесності є завданням Етичної комісії Інституту та Комісії з питань етики Університету, створення цих комісій на думку ЕГ є теж позитивною практикою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ЕГ рекомендує: Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ вважає, що освітній процес за освітньою програмою «Міжнародний бізнес» за всіма підкритеріями відповідає вимогам Критерію 5. Розроблено нормативну базу, що врегульовує проведення контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та забезпечення академічної доброчесності. Усі документи є у вільному доступі, процедури та норми є чіткими та зрозумілими. Студенти та викладачі ОП «Міжнародний бізнес» ознайомлені з встановленими нормами та реалізують їх на практиці. Освітня програма та освітня діяльність за ОП «Міжнародний бізнес» відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі вивчення відомостей самооцінювання ОПП (табл.2) та додаткових матеріалів, наданих гарантом ОПП ЕГ констатує, що академічну кваліфікацію НПП ОП «Міжнародний бізнес» засвідчує наявність профільної освіти та рівень наукової активності професорсько-викладацького складу зі спеціальності, щодо чинних Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (за виключенням окремих публікацій деяких викладачів до 2016 року). Експертна група на підставі аналізу табл. 2 відомостей самооцінювання ОП «Міжнародний бізнес» та додатково наданої інформації підтверджує рівень академічної та (або) професійної кваліфікації викладачів (Вергун В.А. – гарант ОП «Міжнародний бізнес» – науковий ступінь д.е.н., вчене звання професора, публікації, монографії та підручники за фахом, член спеціалізованої вченої ради, член редколегії двох фахових журналів, офіційний опонент на захистах кандидатських і докторських дисертацій з тематики світового господарства і МЕН, під його керівництвом успішно захищено 3 дисертації на здобуття наукового ступеня д.е.н. та 16 дисертацій на здобуття наукового ступеня к.е.н.; Якубовський В.В. – науковий ступінь д.е.н., атестат доцента, монографія, 4 публікації в SCOPUS, WoS; Приятельчук О.А. – диплом бакалавра, диплом магістра, науковий ступінь д. е. н., атестат професора, участь у наукових конференціях; Стоянова І.Д. – науковий ступінь к.е.н., вчене звання доцента, монографії та навчальні посібники за фахом, участь у наукових конференціях; Шинкаренко Т.І. – науковий ступінь к.е.н., вчене звання доцента, підручник Культура міжнародного спілкування і професійна етика. Чернівці: ЧНТУ, 2017. 291 с.; Ступницький О.І. – науковий ступінь к.е.н., вчене звання професора, монографії, підручники та наукові статті за фахом; Товмаш Д.А. – диплом спеціаліста, науковий ступінь к.е.н., вчене звання доцента, 2 наукові публікації за фахом; Морозов В.С. – диплом магістра, науковий ступінь к.е.н., атестат доцента, наукові публікації за фахом, участь у галузевих професійних об'єднаннях та спілках; Гон О.М. – науковий ступінь д.ф.н., атестат доцента, монографії та публікації за фахом, офіційним опонентом на захистах кандидатської і двох докторських дисертацій за спеціальністю 10.01.04 – література зарубіжних країн; Крикун В.А. – диплом магістра, науковий ступінь к.е.н., атестат доцента,

публікацію в SCOPUS, наукові публікації за фахом. Викладачу (Панікар Г.Ю. – науковий ступінь к.е.н., атестат доцента, монографія, практикум та публікації за фахом, членство у професійних об'єднаннях та спілках) рекомендовано підготувати та опублікувати наукові статті за дисциплінами, що ним викладаються. Професорсько-викладацький склад ОП «Міжнародний бізнес» має відповідну освіту та сертифікати B2, які підтверджують знання англійської мови (Расшивалов Д.П., Якубовський В.В., Приятельчук О.А., Крикун В.А., Панікар Г.Ю., Хмара М.П., Глухова Д.А.), публікації у наукометричних базах Scopus та WoS – 5 (Вергун В.А., Якубовський В.В., Крикун В.А.).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Вивчення ЕГ нормативної бази ЗВО та зустрічі із фокус-групами керівників підрозділів та викладачів показали, що у КНУ ім. Т. Шевченка процедура конкурсного відбору викладачів ОП «Міжнародний бізнес» регулюється Порядком конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 16.05.2016 р. (http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/05/IMG_0001.pdf). На сайті Вченої Ради КНУ ім. Т. Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?cat=9>) ЗВО розміщує інформацію про оголошення конкурсу на заміщення вакантних посад за ОП «Міжнародний бізнес», офіційне оголошення, що містить інформація про посади конкурсу та вимоги до претендентів на посади конкурсу, публікується в газеті «Сучасна освіта України» (наприклад, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1831>). Відділ кадрів бере активну участь у підготовці проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад професорсько-викладацького складу ОП «Міжнародний бізнес». Зі слів адміністрації (зокрема керівника відділу кадрів) процедури конкурсного відбору професорсько-викладацького складу ОП «Міжнародний бізнес» у КНУ ім. Т. Шевченка є прозорими та забезпечують необхідний рівень професіоналізму викладачів ОП «Міжнародний бізнес» для забезпечення навчального процесу. Експертна група, на підставі вивчення відомостей самооцінювання, документів ЗВО та інформації отриманої під час проведення резервної зустрічі з керівником відділу кадрів вважає, що конкурсний добір викладачів відбувається на «засадах: відкритості, гласності, законності, рівності прав, незалежності, об'єктивності та обґрунтованості рішень, неупередженого ставлення до кандидатів на зайняття вакантних посад науково-педагогічних працівників» та враховує професіоналізм викладачів. При доборі професорсько-викладацького складу враховується «відповідність вищої освіти, наукового ступеня та /або вченого звання, стаж науково-педагогічної роботи не менше як 5 років (на посаду доцента), понад 8 років (на посаду професора); володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями у відповідній галузі» (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1831>), а також список наукових та науково-методичних праць (за наявності) (http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2016/05/IMG_0001.pdf). Під час проведення фокус групи гарант ОП «Міжнародний бізнес» д.е.н. проф. Вергун В.А. підтвердив існування у ЗВО проблеми «старіння» керівництва кафедр Інституту міжнародного бізнесу та професорсько-доцентського складу освітніх програм ІМВ. ЕГ рекомендує звернути увагу керівництва ІМВ та КНУТІШ на підготовку аспірантів для підготовки кадрового резерву викладачів як освітньої програми «Міжнародний бізнес» так і інших освітніх програм ІМВ.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Вивчення матеріалів справи та зустрічі із фокус-групами викладачів та роботодавців показали, що ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. ЕГ перевірено факти залучення роботодавців до освітнього процесу, а саме: проведення відповідних практик та організації виїзних занять на підприємства, консультування щодо раціональної побудови сучасного освітнього процесу, організації спільних науково-методичних і науково-комунікативних заходів, тощо. Підтверджено наявність договорів ІМВ з підприємствами для підвищення кваліфікації студентів на підприємствах та проходження виробничої практики, поглиблення та закріплення набутих знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти ОП «Міжнародний бізнес»: Українська зернова асоціація, президент М.О. Горбачев, ТОВ «НВП «АПУ», директор К.О. Сичова, ТОВ «Макро-ЛТД», директор Моторний І.В., ДП «Національна енергетична компанія «Укренерго», т.в.о. директора Ковальчук В.В., Міністерство закордонних справ України, держсекретар А. Заяць – підготовка фахівців у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики, взаємодія з питань науково-дослідної роботи, залучення до навчально-виховного процесу ІМВ працівників МОН України (проведення лекцій, мастер-класів, участь представників Міністерства в оцінюванні знань і вмінь студентів ІМВ в рамках роботи випускних екзаменаційних комісій тощо), Українсько-арабська ділова рада, президент Українсько-арабської ділової ради шейх Емад Абу Алруб (розробка та втілення навчальних та інформаційних програм, проектів спрямованих на підвищення рівня навчання, інтелектуального рівня студентів, отримання практичного досвіду в процесі навчання та проходження практики, стажувань; консультування науковців та обмін досвідом через проведення відео-конференцій з колегами провідних навчальних закладів арабських країн; проведення спільних заходів (тренінгів, семінарів, лекцій, конференцій, творчих виставок, конкурсів, тощо); сприяння обміну студентів, викладачів з установами арабських держав, вивчення і практичне вдосконалення іноземних мов (Договори про співпрацю долучено до системи НА). Експертна група підтверджує, що з метою забезпечення працевлаштування випускників, щорічно в березні-квітні, Інститут міжнародних відносин та Центр Кар'єри та працевлаштування (http://www.iir.edu.ua/institute/career_employment_centre/) проводять Дні кар'єри ІМВ (6-7 квітня 2021 - VI День кар'єри ІМВ) (<https://www.facebook.com/career.iir/>), (<https://www.facebook.com/events/452267299528420/>, <https://www.facebook.com/IMV.IIR/posts/2058058124243425/>), у заході взяло участь 35 компаній. Центр Кар'єри та працевлаштування ІМВ розміщує інформацію про нові вакансії на сторінці Фейсбук (<https://www.facebook.com/career.iir/>). Студенти та випускники ОП можуть залишити резюме для зацікавлених роботодавців (<http://www.iir.edu.ua/uploads/files/CV%20-%20zrazok.doc>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

В Інституті міжнародних відносин практикують проведення міжнародних конференцій та круглих столів, бізнес-тренінгів із залученням роботодавців та здобувачів ОП «Міжнародний бізнес» (науково-практичні конференції «Актуальні проблеми міжнародних відносин» та «Шевченківська Весна») (<http://www.iir.edu.ua/science/sasp/>), (<http://www.iir.edu.ua/publications/conferences/>). В Інституті міжнародних відносин, існує практика регулярного проведення майстер-класів із залученням професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців: ТОВ «Полар Айтї», Української зернової Асоціації, ТОВ «Транслейт-2019», KPMG, E&Y, Deloitte, PwC, Startup Ukraine, Американської Торгівельної Палати в Україні, Всеукраїнської громадської організації «Українська асоціація економістів-міжнародників» (Підтвердження проведення майстер-класів). В Інституті міжнародних успішно діє програма співпраці ІМВ з МЗС України: керівники підрозділів Міністерства, згідно з затвердженим графіком, проводять майстер-класи зі студентами здобувачів ОП «Міжнародний бізнес». Освітній центр для підприємців Startup Ukraine (<http://startupukraine.kiev.ua/calendar>) проводить для студентів ОП «Міжнародний бізнес» майстер-класи із набуття практичних навичок підприємництва. Майстер-класи професора Воррена Смолла (http://www.iir.edu.ua/education/master_classes/). На ОП «Міжнародний бізнес» на регулярній основі проводяться майстер-класи із залученням професіоналів-практиків, а саме: «майстер-клас «Ефективні методології для бізнесу. Бренд. Маркетинг. ПР» від директора стратегічного пошуку ресурсів компанії Brain Tank Є.Миронюка; Бізнес-гра від HR менеджера компанії KPMG-Ukraine ltd. А.Курашевої; майстер-клас «Successful image» від співзасновника та співвласника компанії Wardrobe Л.Овакімян; майстер-клас «Контролінг у міжнародному бізнесі» від менеджера відділу аудиту компанії KPMG-Ukraine ltd. С.Небрата; тренінг-проект КРУТО на тему: «Бізнес без стартового капіталу: міф чи реальність» від компанії «Нова Пошта» (Підтвердження проведення майстер-класів).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Експертна група підтверджує, що питання професійного розвитку викладачів ОП «Міжнародний бізнес» регулюються «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітньому процесі в КНУ ім. Т. Шевченка, п.5.14 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennya_pro_SZYaO.docx), що передбачає підвищення кваліфікації викладачів один раз на п'ять років. В КНУ ім. Т. Шевченка функціонує мережа підвищення кваліфікації викладачів – «KNU Teach Week», сертифікат про успішне завершення навчання та складання іспиту зараховується як підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників ОП «Міжнародний бізнес». Вручення сертифікатів успішним учасникам проекту KNU Teach Week 2 було проведено 02 липня 2021 року (<http://www.univ.kiev.ua/news/11692>, <http://www.univ.kiev.ua/news/11408>). Також науково-педагогічні працівники освітньої програми можуть підвищити кваліфікацію під час вивчення курсів у Бізнес-школі ІМВ (<http://iirbs.com/>), деякі викладачі освітньої програми (наприклад, Вергун В.А., Ступницький О.І., Гуменюк Я. М.) як лектори викладають курси у Бізнес-школі ІМВ (<http://iirbs.com/lectors/>). В КНУ ім. Т. Шевченка функціонує Інститут післядипломної освіти (<http://www.ipe.knu.ua/>), де викладачі університету теж мають можливість пройти підвищення кваліфікації та стажування (<http://www.ipe.knu.ua/pidvishhennya-kvalifikatsiyi.html>). Експерти на підставі ознайомлення з відомостями самооцінювання, документами на сайті університету, інформації отриманої під час проведення фокус груп, підтверджують, що ІМВ та КНУ ім. Т. Шевченка сприяє професійному розвитку викладачів ОП «Міжнародний бізнес»: направлення на стажування і підвищення кваліфікації; участь у он-лайн тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, підвищення кваліфікації викладачів через стажування в закладах післядипломної освіти, як КНУ ім. Т. Шевченка, так і інших ЗВО, у т.ч. зарубіжних; встановлення завдань щодо професійного зростання в контрактах науково-педагогічних працівників; преміювання за високі результати публікаційної активності (викладачі ОП раз у рік отримують премію за високі результати публікаційної активності) (ця інформація була підтверджена під час проведення фокус групи з науково-педагогічними працівниками та відкритої зустрічі). Проходження професорсько-викладацьким складом ОП «Міжнародний бізнес» он-лайн та очно-дистанційних тренінгів та курсів, підтверджено наявністю сертифікатів викладачів, що підтверджує наукову активність викладачів ОП «Міжнародний бізнес» та їх прагнення до постійного професійного розвитку викладачів (Сертифікати про стажування викладачів ОП Міжнародний бізнес додано у систему НА).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група підтверджує, що питання стимулювання викладачів ОП «Міжнародний бізнес» регулюються «Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітньому процесі в КНУ ім. Т. Шевченка, п.5.9 (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennya_pro_SZYaO.docx), що передбачає форми морального та матеріального стимулювання викладачів: представлення до відзнак Президента, Кабінету Міністрів, Верховної ради та інших державних нагород; представлення до нагород Міністерства освіти і науки України; представлення до нагород інших міністерств і відомств; відзнаки ректора Університету; відзнаки Вченої ради Університету; премія імені Тараса Шевченка Київського національного університету імені Тараса Шевченка; премії, в тому числі – за публікаційну активність (викладачі ОП раз у рік отримують премію за високі результати публікаційної активності) (ця інформація була підтверджена під час проведення фокус групи з науково-педагогічними працівниками ОП «Міжнародний бізнес» та відкритої зустрічі); відзнаки Факультетів та інститутів; інші форми стимулювання не

включені в перелік (наприклад, цінні подарунки, видання наукових та науково-популярних творів, підготовка матеріалів до енциклопедії, зйомки відеофільмів тощо). Положення про стимулювання співробітників КНУ ім. Т. Шевченка за результатами наукової діяльності (публікації в науко-метричних базах даних), 2014 р. розкриває питання матеріального стимулювання викладачів (<http://science.univ.kiev.ua/upload/iblock/165/165eb4afaebb4f9c8c347971524edfe7.doc>). Положення про розрахунок надбавок викладачам, які проводять навчальний процес англійською мовою, КНУ ім. Т. Шевченка (<http://senate.univ.kiev.ua/?p=1693>) встановлює надбавки викладачам, які проводять навчальний процес англійською мовою. Розпорядження про створення комісії з матеріального заохочення (<https://science.knu.ua/upload/iblock/a4a/a4a167375e3b07c3ff21ae070c6c4c68.jpg>). Університет присвоює почесне звання «Заслужений професор КНУ ім. Т. Шевченка» є «визнанням особистих заслуг професорів КНУ ім. Т. Шевченка державою і КНУ ім. Т. Шевченка за багаторічний внесок професорів до підготовки висококваліфікованих фахівців для різних галузей освіти науки й виробництва, становлення та розвитку КНУ ім. Т. Шевченка» (наприклад, Вергун А.А., 7.06.2021, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=76>). Відзнака вченої ради університету (наприклад, Вергун А.А., 14.01.2021, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=82>, <http://senate.univ.kiev.ua/?p=74>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Експертна група вважає, що в цілому викладачі ОП «Міжнародний бізнес» мають високий та достатній рівень відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації викладачів освітньої програми, велику кількість монографій та підручників за фахом. Професорсько-викладацький склад ОП «Міжнародний бізнес» має відповідну освіту та сертифікати B2, які підтверджують знання англійської мови. 2. Професіонали-практики, експерти галузі, роботодавці залучені до проведення окремих аудиторних занять та тренінгів, де вони діляться практичним досвідом зі здобувачами вищої освіти та викладачами ОП «Міжнародний бізнес». 3. ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу ОП «Міжнародний бізнес». 4. КНУ ім. Т. Шевченка сприяє професійному розвитку викладачів ОП «Міжнародний бізнес». 5. КНУ ім. Т. Шевченка активно використовує форми морального та матеріального стимулювання викладачів ОП «Міжнародний бізнес».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. ЕГ підтверджуючи рівень відповідності рівня академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників освітньої програми, звертає увагу гаранта ОП «Міжнародний бізнес» та відділу забезпечення якості освіти КНУТШ на наявність у відомостях самооцінювання (табл. 2) освітньої програми застарілої інформації щодо публікаційної активності окремих викладачів ОП (чинні Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності, П. 30 (Постанова Кабміну 1187, від 30.12.2015, зі змінами від 24 березня 2021 р. № 365) передбачають урахування публікацій (фахових статей, монографій, підручників) та наукових стажувань науково-педагогічних працівників зі спеціальності (тематикою дисциплін, що викладаються) за останні п'ять років, рекомендує посилити публікаційну активність окремих викладачів ОП «Міжнародний бізнес»: збільшити кількість сучасних фахових публікацій окремих викладачів освітньої програми.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

За результатами акредитаційної експертизи, експертна група вважає, що рівень відповідності за усіма підкритеріями є достатнім. Експерти вважають, що освітній процес за освітньою програмою «Міжнародний бізнес» в цілому відповідає вимогам Критерію 6 (з окремими недоліками, щодо посилення публікаційної активності окремих викладачів ОП «Міжнародний бізнес»: збільшити кількість сучасних фахових публікацій окремих викладачів освітньої програми., що мають бути усунені, та не є суттєвими). Проте дані недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Резервна зустріч ЕГ із керівниками підрозділів ЗВО показала, що фінансові ресурси ОПП формуються за словами начальника планово-фінансового відділу на загальних засадах, прийнятих у КНУТШ: за рахунок бюджетних коштів, коштів спеціального фонду, благодійних внесків та грантової діяльності. Щорічно збирається інформація щодо потреб різних кафедр, на їх основі формується бюджет КНУТШ (наприклад, <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Zvitnist2021/Zvitnist-I-pivricha-2021.pdf>), який згодом реалізується та корегується на основі запитів завідувачів кафедр на регулярній основі. Цю інформацію підтвердили й на зустрічі із керівництвом ІМВ, в т.ч. завідувач кафедри та гарант програми. За рахунок грантової діяльності фінансується не тільки винагорода учасникам гранту, їх публікаційна активність, а й закупівля необхідного обладнання. Зокрема керівник Центру досконалості Жана Моне (<http://www.iir.edu.ua/ru/jean-monnet-center/>) повідомив про придбання коштом грантів декількох ноутбуків, проекторів тощо. Керівництво ІМВ та гарант програми визнав достатність та ефективність такої системи фінансування. Матеріально-технічна база є сучасною та постійно оновлюється, що підтверджується як відеозаписом зустрічі, так й наданами фото та відео матеріалами. У вересні 2021 р на кафедрі міжнародного бізнесу відкрито новий комп'ютерний клас (441 аудиторія) розрахований на одночасні зайняття групи студентів 25 осіб, який було продемонстровано на зустрічі. Студенти підтвердили також наявність в ІМВ лінгофонного кабінету. Наявні бібліотечні фонди (http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/about/lib_today.php3) постійно оновлюються, зокрема й по тематиці дисциплін ОПП, в тому числі власними виданнями. За словами завідувачки бібліотеки ІМВ наявний доступ до електронних ресурсів (<https://www.univ.kiev.ua/ua/resources/auth/>) може бути здійснений не тільки з комп'ютерного залу бібліотеки ІМВ, а й віддалено з комп'ютерів студентів за умови попереднього замовлення паролей доступу, що дійсні півроку й можуть бути оновлені. Наявний також доступ до репозитарію науково-методичної літератури та наукової літератури, виданої за кошти КНУТШ. Навчально-методичне забезпечення оновлюється щорічно, відповідно до змін ОПП, в тому числі шляхом врахування пропозицій студентства щодо вилучення або додавання окремих тем або розподілу годин (підтверджено на зустрічі викладачів та студентського самоврядування) та роботодавців, наприклад через розробка нових дисциплін (підтверджено стейкхолдером - президентом MRICS).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Огляд ЕГ МТБ ЗВО та ІМВ показав, що в умовах карантинних обмежень та дистанційного формату проведення освітнього процесу ІМВ організував можливість для викладачів користуватись ноутбуками кафедр вдома на безоплатній основі, про що зазначив керівник навчальної лабораторії інформатики та обчислювальної техніки ІМВ. На всіх комп'ютерах ІМВ встановлено ліцензійне програмне забезпечення в т.ч. MSOffice 365 (підключений з 2008 р за словами керівника навчальної лабораторії інформатики та обчислювальної техніки ІМВ). Якщо ж викладачі використовують інші програмні продукти, то вони зазвичай є безкоштовними версіями (підтверджено викладачами та студентами на зустрічах). Участь у всіх наукових заходах, що організовано КНУТШ та ІМВ для студентів та науково-педагогічних працівників є безкоштовними, що підтвердили як викладачі, так й студенти. Також безкоштовними є публікації у відповідних виданнях КНУТШ та ІМВ, видання наукової літератури, що пройшла відповідний процедуру затвердження Вченою Радою КНУТШ. Якщо науково-педагогічні працівники зацікавлені у швидкому виході видання, вони публікують праці за кошти грантів або власним коштом, для викладачів передбачене невелике преміювання за публікації у певних журналах (що включені до міжнародних наукометричних баз даних). Більшість викладачів ОПП частково викладає власні праці у системі Moodle ІМВ для вільного доступу студентів. Також частину ресурсів надано на сторінці Центру досконалості Жана Моне (<https://e-learning.iir.edu.ua/course/view.php?id=29>). Студенти підтвердили також регулярне проведення майстер-класів, навчальних та наукових подій, мовних клубів тощо, участь в яких для них також є безкоштовними. Для перевірки випускних кваліфікаційних робіт здобувачів освіти у КНУТШ є ліцензована програма Unichек, доступ до якої мають відповідні оператори та заступник директора ІМВ з науково-педагогічної роботи. Ця процедура вперше виконується безоплатно для студентів. У разі необхідності повторної перевірки, вона здійснюється коштом студента.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Відеоогляд ЕГ МТБ ЗВО та ІМВ показав, що наявна матеріально-технічна база ОПП відповідає санітарним нормам, приміщення ІМВ обладнані відповідними протипожежними засобами та інвентарем. Це підтвержено не лише під час відеоогляду, але й також фотоматеріалами. За словами заступника директора студмістечка для студентів-першокурсників щорічно проводяться навчання с пожежної безпеки за участю працівників Пожежної охорони. З метою підвищення безпеки в умовах пандемії, освітній процес в жовтій зоні й вище проводиться повністю у дистанційному форматі. Наявність у навчальному корпусі та гуртожитках медичних працівників дозволяє вчасно реагувати на запити про медичну допомогу, зокрема й людям зі спеціальними освітніми потребами. У регулярних соціологічних опитуваннях містяться питання щодо оцінки якості освітнього середовища, яке за даними цих звітів в цілому задовольняє студентів (http://unidos.univ.kiev.ua/?q=uk/unidos_online). ЕГ ознайомена із зразками анкет та переліком питань, що виносяться на опитування. Зазначимо, що результати таких досліджень подано у розрізі структурних підрозділів, а не освітніх програм, що не дає можливості виділити питому вагу їх відповідей. Позитивною практикою, на яку вказала керівник Лабораторії соціологічних досліджень під час зустрічі, є обговорення зі студентами результатів таких опитувань з метою формування спільних пропозицій щодо усунення виявлених недоліків. Підвищують рівень безпеки освітнього середовища встановлені у навчальному корпусі камери відеоспостереження.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Серед цілей Стратегічного плану розвитку КНУТШ на період 2018-2025 року зазначено зокрема п.38.4 "Забезпечити інформаційний супровід здобувачів освіти (комплекс кількох складових з академічної – книги, методички, роботи служб, можливості працевлаштування тощо)", який успішно реалізовано. Наявні можливості сайту КНУТШ, ІМВ, системи дистанційного навчання Moodle, використання платформ MTeams та Googleclassroom (підтверджено на зустрічах з викладачами та студентами) забезпечують регулярну, комплексну та гнучку освітню, організаційну, інформаційну та консультативну підтримку здобувачів вищої освіти ОПП. представники студентського самоврядування підтвердили існування кількох офіційних каналів в Телеграм (https://t.me/iir_student_council, https://t.me/IMB_IR), які допомагають швидко відповідати на запитання студентів та абітурієнтів. Соціальну підтримку здійснюють через профком університету (підтверджено керівником відділу кадрів та представниками студентського самоврядування). Для забезпечення більш повної комунікації між викладачами та студентами функціонує інститут кураторства та наукового керівництва, якими студенти задоволені (засвідчила зустріч зі студентами). Відповідно до останнього опитування у ЗВО ЮНІДОС третина студентів не були знайомі з діяльністю Ради молодих науковців (32,40%), профбюро студентів (32,1%) та Наукового товариства студентів та аспірантів НТСА (29.1%). Частково це пов'язано з активною позицією ради студентського самоврядування, яка реалізує як соціальні, так й наукові та освітні проекти. Значною є роль неузгодженості на сайті КНУТШ (де у відповідному розділі інформація про них відсутня <https://www.univ.kiev.ua/ua/science>) та застарілість інформації на сайті ІМВ (http://www.iir.edu.ua/science/young_scientists_board/, останній звіт за 2019 р.; <http://www.iir.edu.ua/science/sasp/>, де інформація не оновлювалась з 2018 р.). В цілому сайт ІМВ й зокрема сторінка опису освітніх програм містить велику кількість застарілої інформації, зокрема й щодо опису освітніх програм, де замість пояснень по спеціалізованих вибіркових блоках, що формують індивідуальну освітню траєкторію студентів, зазначено наявність спеціалізацій ОПП "Міжнародний бізнес" (зазначене зауваження було оперативно виправлено як на сторінках кафедр, так й в описі ОПП на сайті. Підтвердженням виявлення даного факту є запис зустрічі із керівництвом та наявні описи ОПП в системі Нац. агентства, де англійською мовою вказано термін "спеціалізації", зокрема у посиланні на ОПП на сторінці приймальної комісії). Така суперечливість інформації призвела до невірної розуміння іноземними студентами сенсу вибіркових спеціалізованих блоків та переконанні, у наявності додаткових спеціалізацій в межах ОП, що будуть відображені у дипломах (підтвердження відеозапис зустрічі зі студентами).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

"В КНУТШ у 2020 р. розроблено Концепцію розвитку інклюзивної освіти ""Університет рівних можливостей"" (<https://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Concept-of-inclusive-education-development.pdf>), положення якої у частині 2.3 переважно реалізовано. А саме у ІМВ забезпечено доступність навчальних приміщень - є пандус, ліфт, санвузол для осіб з особливими освітніми потребами, що було підтверджено відповідними фото, відео та на онлайн зустрічі. Передбачено детальні інструкції про правила комунікації з цією категорією здобувачів освіти (<https://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/Pamyatka-pro-pravylya-komunikaciyi-iz-lyudmy-z-invalidnistyu.pdf>). За первинну зустріч та організацію супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до Порядку супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення КНУТШ від 21.11.2019 відповідальним є черговий Відділу охорони та безпеки університету або черговий з будь-якого контрольного пункту пропуску, які визначають, який підрозділ може допомогти особі, що звернулась. Наявний медичний персонал у корпусі та гуртожитку, готовий надати відповідний медичний супровід (ЕГ отримала цьому підтвердження на зустрічі студентів). У правилах прийому передбачено спеціальні умови участі у конкурсному відборі та визначено категорії осіб, щодо яких застосовуються такі умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти (додаток 2.5). Разом з тим не реалізовано зазначену Концепцію у частині інших розділів, зокрема щодо розробки відповідних положень, навчання персоналу тощо (підтверджено на зустрічі ЕГ з директором навчально-методичного центру організації освітнього процесу). Враховуючи відсутність студентів з особливими потребами на програмі, зазначені напрями будуть реалізовані на більш пізніх етапах реалізації концепції. Здобувачі освіти з особливими потребами мають рівний доступ до інформаційної, консультативної та організаційної підтримки. Зазначимо, що у гуртожитку матеріально-технічна база не облаштована для осіб з особливими освітніми потребами. За інформацією директорки гуртожитку такі заяви подавались до керівництва, однак поки не були реалізовані. Також відмітимо, що у Концепції розвитку Інституту міжнародних відносин КНУТШ на 2020-2025 рр. відповідні положення наразі не відображено та не розкрито напрями покращення умов реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час аналізу ОПП ЕГ встановила, що в КНУТШ існує політика вирішення конфліктних ситуацій та передбачені відповідні процедури (Порядок вирішення конфліктних ситуацій 2020 року (<http://senate.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2020/02/пдф.pdf>). Під час зустрічей науково-педагогічні працівники підтвердили знання можливостей щодо вирішення конфліктних ситуацій. Наголошено, що офіційних звернень з приводу конфліктних ситуацій не було. Здобувачі під час зустрічі вказали, що всі питання вирішуються керівництвом (директором ІМВ та його заступниками, завідувачами кафедр) за усними зверненнями здобувачів без застосування відповідних процедур. В цілому студенти та студентське самоврядування слабо обізнані про самі процедури й існування відповідних органів (постійна комісія Вченої ради КНУТШ з питань етики діє з 2019 р., за п.5.3 Етичного кодексу університетської спільноти КНУТШ до неї входять 2 студенти). Разом з тим, вони підкреслили відкритість науково-педагогічного та адміністративного персоналу ОПП, ІМВ та КНУТШ до діалогу, швидке реагування на їх запити та врахування їх думки. Іноземні студенти, що навчаються на ОПП вказали, що жодних форм дискримінації щодо них ніколи не відбувалося, а навпаки, НПП ОП намагаються надати їм максимальну допомогу і ставляться з розумінням. ЕГ встановлено, що проф. Вергун В.А. є головою Комісії з етики ІМВ. Начальник відділу кадрів підкреслив, що всі співробітники під час проходження конкурсу обов'язково підписують лист ознайомлення з Етичним кодексом та наслідками порушення етичних принципів КНУТШ. Такі порушення можуть бути підставою звільнення (таких випадків не було).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для реалізації цілей ОПП, регулярно поповнюється та оновлюється. Разом з тим доцільно встановити у комп'ютерних класах не тільки стандартний пакет MSOffice, але й спеціальні програмні продукти, що використовують науково-педагогічні працівники, наприклад Power BI, тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

1. Здобувачі вищої освіти слабо обізнані про існуючі процедури вирішення конфліктних ситуацій, вирішуючи їх на рівні особистих стосунків, хоча в ІМВ існують відповідні посадові особи та розроблені детальні інструкції. Також відсутня інформація про такі процедури на сайті ІМВ, хоча на сайті КНУТШ вона є. Рекомендація: покращити інформування студентів про особливості освітнього процесу. Аналогічна ситуація щодо інформації про запобігання отриманню неправомірної вигоди учасниками освітнього процесу та процедури наявні для розв'язання спірних ситуацій. Доцільно зробити перехресні посилання або продублювати її для студентів ІМВ на їх основному інформаційному ресурсі. 2. Не зважаючи на відсутність на програмі студентів з особливими освітніми потребами, необхідно врахувати пропозиції керівництва гуртожитку №20 та обладнати відповідні пандуси у гуртожитку. Рекомендація: продовжити роботу із адаптацією бази ЗВО до потреб осіб із інвалідністю.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Результати акредитаційної експертизи продемонстрували, що ОПП "Міжнародний бізнес" ІМВ КНУТШ: - за критеріями 7.1, 7.2 та 7.3 мають високий рівень відповідності, - за критеріями 7.4, 7.5 та 7.6 мають достатній рівень відповідності акредитаційним вимогам. В цілому ОПП "Міжнародний бізнес" відповідає 7 критерію, вказані за підкритеріями недоліки є несуттєвими й можуть бути доопрацьовані протягом короткого проміжку часу.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановлено, що процедура розроблення, розгляду й затвердження ОПП визначена у ЗВО Положенням про організацію освітнього процесу від 2018 року <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf> та Наказом ректора від 2018 р. «Про затвердження тимчасового порядку розроблення, розгляду і затвердження освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм» (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poryadok_OP.pdf) й передбачає 5 послідовних етапів, викладених у розділі 2. За тимчасовим порядком розгляду пропозицій щодо внесення змін до описів ступеневих освітніх програм пропозиції

щодо змін можуть вносити гаранті ОПП, Вчені ради структурних підрозділів, науково-методична рада КНУТШ, Вчена рада КНУТШ, ректор, органи студентського самоврядування, відділ забезпечення якості освіти (колишній сектор моніторингу якості освіти НМЦ). Їх повноваження чітко окреслені згаданими та іншими положеннями, що діють в університеті. На зустрічах із керівництвом, адміністративним персоналом, гарантими та науково-педагогічними працівниками було підтверджено чітке розуміння повноважень учасників, їх функцій та етапів процедур. Разом з тим органи студентського самоврядування слабо поінформовані про їх роль у процедурах затвердження, розроблення та моніторингу якості ОПП, хоча й підтвердили, що у разі неформальних звернень до керівництва їх пропозиції, зокрема щодо зміни назв дисциплін, співвідношення аудиторного навантаження тощо береться до уваги. Моніторинг ОПП проводиться на рівні ІМВ гарантом (за Положенням не рідше 1 разу на рік), його результати заслуховують на вченій Раді ІМВ, що підтверджено звітом директора ІМВ за 2020 р., де серед питань порядку денного Вченої Ради вказано й питання ""Про стан та розвиток ОПП ""Міжнародний бізнес""""". Останні зміни ОПП відбулись у 2020 р у зв'язку із затвердженням ЗВО по спеціальності. Основними викликами під час процедури внесення змін до програми гаранті зазначили значну бюрократизацію процесу, встановлення стислих термінів проходження процедури погодження змін, що значно ускладнює еволюційні зміни. Це опосередковано підтверджується наявністю протиріччя дати та протоколи затвердження ОПП на титулці (редакція 11 травня, затверджена протоколом ВР КНУТШ від 19 травня 2020 р. протокол № 9), наданим на запит ЕК протоколом ВР ІМВ № 9 від 05.05.2020 р., де вказано про затвердження ОПП (файл з назвою ""Протокол Вченої ради (антиплагіат)""") та наявність на сайті Положення, затвердженого на ВР ІМВ від 05.05.2020 р., але вже протоколом № 8 (<http://www.iir.edu.ua/uploads/files/%D0%9F%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BE%D0%BA%20%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%B9%D1%81%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%80%D0%BA%D0%B8%20%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D1%82.pdf>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі із керівництвом ЗВО, ЕГ дізналася, що студенти лише опосередковано долучені до внесення пропозицій, щодо змін в освітній програмі, зокрема і у дану ОПП: було засвідчено те, що ЗВО цінує більше думку колишніх студентів - випусників. Аргументи ЗВО зводяться до того, що до рекомендацій, щодо змін в ОП потрібно доєднувати професійний погляд та практику викладачів. Дана ситуація вказує на те, що ідея партнерства між учасниками освітнього процесу на ОПП спростовується самим ЗВО. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу КНУТШ "необхідним складником локального та загальноуніверситетського моніторингу ОП є опитування здобувачів освіти, випускників і роботодавців щодо їхньої задоволеності Освітньою програмою, її компонентами, організацією та забезпеченням освітнього процесу, викладацьким складом", тобто основним інструментом аналізу виступають різноманітні опитування студентів. Їх проводять як на загальноуніверситетському рівні, так й на рівні кафедр міжнародного бізнесу та ради студентського самоврядування. Зокрема, до загальноуніверситетського опитування ЮНІДОС включено питання щодо задоволеності студентів навчанням в університеті та ставлення студентів до різних заходів щодо підвищення якості освітнього процесу. На їх основі можна корегувати ОП щодо її окремих компонентів. Однак, такі опитування проводяться 2 рази на рік, однак для різних курсів, тож фактично 1 раз - в осені та не відображають участь студентів конкретних ОП, то ж їх ефективність у зміні саме конкретних програм достньо низка. Щодо опитувань на рівні кафедр, то з їх результатами комісія ознайомлена не була, хоча й керівництво ЗВО підтвердило їх проведення. Представники студентського самоврядування є членами Вченої ради ІМВ та КНУТШ, а також науково-методичної Ради КНУТШ, а отже залучені до всіх процедур роботи з ОП. Відповідно до Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ суб'єктом ініціативи щодо формування і внесення консолідованих пропозицій здобувачів освіти щодо змісту програм, навчальних планів та освітніх компонент є студентський парламент. На зустрічі ЕГ з представниками студентського самоврядування з боку здобувачів не отримано повідомлень про ініціативи щодо змін в ОП. Представників студентського парламенту на зустрічі не було або їх не було ідентифіковано.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У КНУТШ розроблено Положення про Ради роботодавців (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_Rad-Robotodavc_2020.pdf), яке передбачає у п.2.3 щодо завдань таких рад "вносити пропозиції ...щодо відкриття нових ОП" та "внесення рекомендацій під час розроблення та/або зміни освітніх програм...", однак при ІМВ ради роботодавців поки не сформовано. Кафедра міжнародного бізнесу має тісні зв'язки із роботодавцями, деякі з них є співробітниками кафедр. Відгуки, пропозиції до оновлення, зокрема внесення до ОП нових дисциплін надходять до гарантів під час проведення практиками майстер-класів до студентів, організації практики здобувачів освіти, соціальних заходів на кшталт балу випускників у неформальній формі. Роботодавці на зустрічі відмітили швидке реагування гарантів на зміни ринкової кон'юнктури, врахування їх коментарів та пропозицій. Результати обговорень містяться наприклад у протоколі засідання кафедри міжнародного бізнесу № 2 від 24.10.2019 р.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Збирання інформації про кар'єрний шлях випускників проводиться викладачами кафедри - колишніми випускниками через особисті зв'язки (ЕГ це підтверджено роботодавцями та співробітниками). Також внаслідок практики проведення майстер-класів через Асоціацію випускників, пошук студентським самоврядуванням колишніх випускників для проведення зустрічей зі студентами, формується неформальна мережа співпраці навколо ІМВ. Відмітимо, що на сайті щодо випускників міститься мало актуальною інформації: останній перелік випускників датовано 2005 р. (<http://www.iir.edu.ua/alumni/>), на сторінці клубу випускників відсутні актуальні новини (http://www.iir.edu.ua/alumni/ardea_alba/). Оскільки керівник відділу сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками не з'явився на зустріч з ЕГ, інших деталей роботи із випускниками не було виявлено. Надані відомості працевлаштування випускників не підтверджені документально, що було підставою їх складання не встановлено. Підкреслимо, надзвичайно позитивну оцінку з боку роботодавців як студентів-практиків, так й випускників ІМВ у якості пошукачів роботи. Більшість роботодавців підтвердили працевлаштування на підприємствах випускників ІМВ. Пропозиції випускників програми при оновленні ОП враховувались через обговорення на кафедрі (більшість викладацького складу - випускники ІМВ) та через неформальні зустрічі. В найближчому майбутньому було анонсовано (на зустрічі з ЕГ гарантими та підтверджено керівником Лабораторії соціологічних досліджень) створення інтерактивної форми для розміщення на веб-ресурсах КНУТШ. Типовими траєкторіями випускників є відкриття власної справи, робота фахівцями у ТНК та великих українських компаніях, робота в державних органах, зокрема МЗС. Така спрямованість вимагає вільного володіння іноземними мовами, що й враховано при оновленні програми зокрема.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Положенням про освітній процес КНУТШ передбачено систему локального (ІМВ) та загальноуніверситетського моніторингу ОП, однією з цілей якого є виявлення недоліків ОП. Гарант освітньої програми регулярно (не рідше раз на рік) здійснює аналіз ОП, збирає зауваження стейкхолдерів. Це підтверджено на зустрічах ЕГ з відповідними групами, надані протоколи засідання кафедри Міжнародного бізнесу та звіт директора ІМВ. Суттєвих недоліків ОП під час моніторингу ОП гарантом виявлено не було. Підґрунтям для останньої зміни ОП було запровадження нового СВО для спеціальності 292 МЕВ у 2020 році. Проведений ЕГ аналіз змін в ОПП та фактів реагування ЗВО на виявлені недоліки, показав що єдиною зміною в ОПП 2020 р. порівняно із ОПП 2018 р. було скорочення вибіркового спеціалізованих блоків з 5 до 3, а саме вилучення блоків "GR-менеджмент та лобювання міжнародних бізнес-проектів" та "Соціальне підприємництво та відповідальність в міжнародному бізнесі". Разом з тим, оскільки в ОПП 2018 їх зміст не розкрито, залишилось не зрозумілим, чи їх зміст не відповідав стандарту спеціальності чи вони не відповідали запитам стейкхолдерів. В інших документах акредитаційної експертизи така інформація теж відсутня. У наданих протоколах кафедри міжнародного бізнесу міститься інформація про внесення змін до ОПП "Міжнародний бізнес", однак вона суперечить наданій ОПП 2018 р. Так, у протоколі кафедри № 7 від 14.03.2019 р. зазначено, що на основі аналізу досвіду провідних зарубіжних ЗВО та запитів стейкхолдерів ухвалено рішення ввести нову освітню компоненту "Blockchain-технології в міжнародному бізнесі" й вона дійсно наявна в ОПП 2020 р. Однак така дисципліна міститься й в ОПП 2018 р. В цілому проаналізовані протоколи кафедри міжнародного бізнесу підтверджують, що робота по моніторингу та виявленню недоліків ОПП гарантом та кафедрою постійно проводиться, зокрема й на основі аналізу запитів стейкхолдерів, практики вітчизняних та закордонних ЗВО, опитування студентів. Це підтверджено й відповідними стейкхолдерами. Разом з тим порівняльний аналіз ОПП 2018 та 2020 року засвідчує, що більшість пропозицій затверджених на кафедрі на подальших етапах процедури внесення змін до ОПП не враховуються. Отже єдиною суттєвою підставою внесення змін до ОПП є відсутність інтересу студентів до вибіркового спеціалізованих блоків, що підтверджується відсутністю набору відповідних груп. ЕГ рекомендує гаранту ОПП "Міжнародний бізнес" та кафедрі міжнародного бізнесу більш активно відстоювати зміни запропоновані роботодавцями, щоб вони знаходили відображення у реальних змінах ОПП, якщо кафедра дійсно в них зацікавлена.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Гарантом було проаналізовано досвід акредитації інших ОП ІМВ на інших кафедрах. Зокрема, гарант підтвердив, а ЕК засвідчує налагодження зворотнього зв'язку від здобувачів вищої освіти, у тому числі через проведення власних опитувань кафедри.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

На відкритій зустрічі з ЕГ ініціативна представниця НПП детально розповіла про регулярність перегляду складових компонентів ОП у відповідності з корегуванням змін до ОП, у тому числі відповідність змін ПРН ОК ОПП відповідно змін ПРН ОК. Це є яскравим прикладом функціонування системи внутрішнього забезпечення якості ОПП,

ознайомлення НПП з змістом процедур внутрішнього забезпечення якості ОПП та залученість академічної спільноти до процесів забезпечення якості. В КНУТШ наявний відділ забезпечення якості освіти. Начальник відділу була присутня на зустрічі з ЕГ та детально розповіла про функції структурних підрозділів в процесі забезпечення якості і всебічну підтримку впровадження політики якості та змін з боку керівництва КНУТШ та ІМВ. ЕГ встановлено, що позитивною практикою є проведення регулярного навчання гарантів ОП, конференцій з питань якості освіти для всіх НПП для поширення найкращих практик забезпечення якості освіти не тільки в ЗВО, а й за його межами. Система якості КНУТШ гнучко реагує на корегувальні дії стейкхолдерів. На веб-сайті ІМВ викладено змістовну презентацію із курсів навчання для гарантів, яка покаликана допомогти у процедурах акредитації ОП (http://www.iir.edu.ua/accreditation/masters_degree_programs/). Позитивною практикою є стимулювання гарантів до роботи на удосконаленням ОПП - це скорочення навчального навантаження на 50 годин, що підтверджено на онлайн-зустрічах з ЕГ.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1. Зрозумілі, чіткі, регламентовані процедури забезпечення внутрішньої якості ОП, яких дотримуються всі учасники освітнього процесу. 2. Швидкість та гнучкість у внесення корегувальних дій до ОПП. 3. Формування мережі стейкхолдерів ОПП завдяки підтримки відносин із колишніми випускникам та їх залучення до освітнього процесу, проведення практики та оновлення ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

1. Значна бюрократизація процесів та стислість термінів етапів зміни ОПП, що призводить до помилок у документації (у описі ОПП присутня помилка - вказаний не відповідний сертифікат про акредитацію ОПП). Рекомендація: вдосконалити процедури з метою чіткого визначення термінів проходження підготовчих етапів та зазначення кінцевого терміну після якого вносить зміни в цьому навчальному періоді заборонено. 2. Опосередковане залучення студентів до розробки ОП. Рекомендація: долучити студентів до науково-методичної ради, яка безпосередньо займається розробкою ОП. 3. Несистематичне дослідження думки студентів ОПП. Рекомендація: проводити власні опитування кафедри або ІМВ принаймні двічі на рік у зв'язку із різним складом навчальних компонентів у семестрі та регулярний аналіз їх результатів на кафедрі.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Акредитаційна експертиза підтвердила відповідність всіх підкритеріїв акредитаційним вимогам, так само як й критерію в цілому. Виявлені недоліки не є значними й можуть бути змінені протягом незначного часу.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, визначені низкою документів, які у вільному доступі розміщені на офіційній сторінці КНУТШ: Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/statut/statut-22-02-17.pdf> Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organization-of-the-educational-process.pdf> Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polojennya%20QAS%202019.pdf> Етичний кодекс університетської спільноти <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf> Етичний кодекс Інституту міжнародних відносин КНУТШ <http://www.iir.edu.ua/students/integrity/> Правила внутрішнього розпорядку (<http://www.univ.kiev.ua/ua/official>). Правила внутрішнього розпорядження (гуртожиток) <https://studmisto.knu.ua/documents/regulation-documents/257-pravyta-vnutrishnoho-rozporiadku> Інформація щодо роботи Науково-методичного центру організації навчального процесу із нормативними документами

(<http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>). На веб-сайті ІМВ є сторінка, присвячена акредитації (http://www.iir.edu.ua/accreditation/masters_degree_programs/), яка дублює частину інформації із офіційного веб сайту ЗВО (<http://univ.kiev.ua/ua/official/accreditation/master-degree/>). Рекомендується оприлюднити на сторінці ІМВ повну інформацію щодо акредитації ОП, зокрема відомості самооцінювання.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

За результатами зустрічі з гарантом ОП, керівництвом ЗВО та здобувачами освіти експерти переконалися у своєчасній публікації проекту (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Але форми отримання зворотнього зв'язку та пропозицій за зазначеними проектами не передбачено. Однак є форма загального запиту, передбачена у розділі контакти сайту <http://www.iir.edu.ua/ru/contacts/>.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному ВЕБ-сайті Інституту міжнародних відносин у розділі "Вступнику" наведено інформацію про ОП "МБ" (http://www.iir.edu.ua/education/edu_progs/). Але у процесі роботи експертної групи виникали проблеми щодо доступу до даної інформації через відсутність доступу до "хмарного сховища" для не зареєстрованих користувачів. Рекомендовано оприлюднити дану інформацію у відкритому доступі безпосередньо публікуючі усі файли на сайті Інститут міжнародних відносин.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Загалом діяльність ЗВО - прозора і публічна

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. У ЗВО не передбачено отримання зворотнього зв'язку для пропозицій за проектами ОП. Також у ЗВО інформація, щодо освітньої програми, фахових вступних випробувань оприлюднена у ""хмаровому"" сховищі, а не у відкритому доступі, що обмежує доступ для незареєстрованих користувачів. Рекомендація: 1. Надавати усю інформацію у відкритому доступі публікуючи безпосередньо на сайт Інституту міжнародних відносин. 2. На веб-сайті ІМВ є сторінка, присвячена акредитації, яка дублює частину інформації із офіційного веб сайту ЗВО. Рекомендується оприлюднити на сторінці ІМВ повну інформацію щодо акредитації ОП, зокрема відомості самооцінювання.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітньо-професійна програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої

освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ТАБЛИЦЯ ПРН ОПП Міжнародний бізнес.pdf	1gUcYwsFVx13JbWb99v+1NBmRVV5Budhsbpw1Wf Soccc=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших

актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шуляр Роман Віталійович

Члени експертної групи

Посохов Ігор Михайлович

Ладиченко Катерина Іллівна

Прохорова Наталія Валентинівна